

VENERI 26 MAI 2000 ANUL III [L] NR. 21

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Silvia Pop

De ziua copilului

Ne-am sculat de dimineată
Și-am pornit pe-un mîndru plai
Să-mpletim cinci cununite
Din gingașe flori de mai.

Mama, tata și bunica
Ursulețul, păpușica
Astăzi să vă arătăm
Că iubire vă purtăm.

În cununa noastră mare
Tainic florile de mai
Îți vor face-o salutare:
- Copile, ani mulți să ai!

Copilașii din grupa mare a grădiniței din Giula



CALENDAR ORTODOX

29 mai, luni – Cuv. Mc. Teodosia; Sf. Mc. Olivian episcopul și Alexandru, episcopul Alexandriei
30 mai, miercuri – Cuv. Isaachie Mărturisitorul și Varlaam; Sf. Mc. Natalie
31 mai, marți – Sf. Ap. Ermie; Sf. Sfinții Mc. Ermei, Eusebie și Haralambie
1 iunie, joi – Sf. Mc. Iustin Martirul și Filozoful
2 iunie, vineri – Sf. Nichifor Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului;
3 iunie, sâmbătă – Sf. Mc. Luchilian, Ipatie, Dionisie, Claudie, Paul și Paula
4 iunie, duminică – † Sf. Mc. Zotic, Atal, Camasis și Filip de la Niculițel; Sf. Ierarh Mitrofan, patriarhul Constantinopolului

AGENDĂ

29 mai

1940 – Liviu Rebreanu își rostește discursul de recepție la Academie, intitulat „*Lauda țaranului român*”.

1953 – Neozelandezul, Sir Edmund Hillary a cucerit Mount Everestul pe 29 mai 1953. Sir Edmund este considerat cel mai mare erou în viața al Noii Zeelande.

30 mai

1431 – s-a stins din viață Ioana D'Arc, „virgina din Orleans”, care fiindcă avea vedenii și se credea că mintuitoră Franței, francezii au ars-o pe rug, acuzând-o cu erezie.

31 mai

– Ziua mondială fără tutun.

1809 – s-a stins din viață compozitorul austriac, Franz Josef Haydn.

1818 – s-a născut la Giulia, Gheorghe Pomuț, fiu al lui Ioan și Victoria, fiind botezat în Biserica Ortodoxă Română cu hramul Sfinții Nicolae din Giulia.



1 iunie

1902 – a apărut primul număr al celui mai important periodic literar românesc, apărut la Budapesta, cu titlul „*Luceafărul*”. În fruntea inițiativei a stat Octavian Tăslăuanu (1876–1942), în epoca respectivă funcționar al Consulatului General al României în capitala ungară. În redacție au mai figurat Octavian Goga, Ion Lapedatu, Al. Ciurea, etc. Revista a avut o orientare literară panromânească.

2 iunie

1816 – s-a născut Constantin A. Rosetti, om politic liberal, publicist, fruntaș al revoluției de la 1848 din Țara Românească. Ziarist productiv, retoric, fondatorul și conducătorul ziarului „*Românul*”.

3 iunie

1899 – s-a stins din viață compozitorul austriac Johann Strauss. El este cel mai cunoscut compozitor de valsuri.

1922 – moare la Agapia Duiliu Zamfirescu, pionier al romanului modern românesc, scriitor și diplomat. Câteva dintre cele mai cunoscute romane ale lui Zamfirescu: *Viața la țară* (1898), *În război* (1902), *Îndreptări* (1908), *Ana* (1911).



4 iunie

1876 – se creează, la București, Societatea Națională de Cruce Roșie a României.

1976 – s-a stins din viață actorul maghiar Latinovits Zoltán. Se știe despre el că a recitat în radio și câteva din poeziile lui Lucian Magdu.

Expoziție de grafică „Imagini eminesciene”

Centrul Cultural al României de la Budapesta continuă organizarea unor evenimente culturale care marchează 150 de ani de la nașterea poetului Mihai Eminescu. Astfel, miercuri, 17 mai a.c. la ora 18, la Galeria de Artă ERLIN din Budapesta a avut loc vernisajul Expoziției de grafică intitulată „*Imagini eminesciene*”, expoziție ce reunește lucrările plasticienei Cristina Gloria Oprea.

Cristina Gloria Oprea – cunoscută plasticiană din România (expoziții personale și colective, precum și happening-uri în România, Italia, Germania, Ungaria, Ucraina, Olanda, Cehia și Franța) – s-a inspirat în recentele sale lucrări din universul poetic eminescian, reușind astfel să ofere publicului budapestan noi perspective în ceea ce privește percepția operei marelui poet român.

Expoziția a fost vernisată de Domnul P. Szabó Ernő, prestigios istoric și critic de artă din Ungaria, putând fi vizitată pînă în 30 mai la Galeria de Artă ERLIN din Budapesta, galerie situată pe una din cele mai populate străzi pietonale din capitala Ungariei.

Acest eveniment s-a concretizat datorită sprijinului acordat de către Ministerul Culturii și Ministerul Afacerilor Externe din România, precum de către Galeria de Artă ERLIN din Budapesta.

Anamaria Pop, director

Știri

Știri

Știri

Știri

Știri

Apartenența la o minoritate nu poate însemna nici avantaj, nici dezavantaj...

... Această declarație a fost făcută de ombudsmanul Kaltenbach Jenő, cu ocazia congresului tineretului de naționalitate din Ungaria, care s-a desfășurat duminică, la 21 mai, la Budapesta.

În opinia ombudsmanului este un semn bun că diferite comunități ale tineretului de naționalitate din țară își formează forumul comun, care poartă un mesaj pozitiv și pentru politica de minoritate. S-a amintit că Ministerul Tineretului și al Sportului a creat o sferă de parteneriat strategic, ca o instituție de dialog, la care pot adera și comunitățile celor 13 naționalități. Astfel ele vor avea dreptul de a se implica în deciziile privind politica de tineret a Ministerului – a promis secretarul de stat adjunct Szabó László. Tot cu această ocazie, cele 13 minorități au înființat Forumul Tineretului de Naționalitate din Ungaria. Deutsch Tamás, ministrul tineretului și sportului a declarat: Forumul va beneficia de subvenții din bugetul Ministerului de resort.

I. K.

Apatenii ajută sinistrații de pe malul Bodrogului

Deși viața de toate zilele nici pentru ei nu este prea ușoară, apatenii se bucură că în această primăvară Crișul s-a îndurat de ei și nu le-a produs pagube. Împărțind însă durerea acelor concetățeni care și-au pierdut casele, averile din cauza inundațiilor din nordul Ungariei, cea mai mare parte a localnicilor a început să adune donații pentru a trimite în aceste zone. S-au strîns 27 de saci de haine, multe cutii de alimente (zahăr, făină, conserve, slănină, cartofi, etc.) și 159.000 de forinți. Consilierii au decis ca toate acestea să fie donate localităților Vámosújfalú și Olaszliszka, care se găsesc pe malul râului Bodrog.

V. J.

Întîlnirea naționalităților la Aletea

Comisia pentru minorități naționale și etnice a Adunării generale a corpului deputaților din cadrul județului Bichiș, împreună cu Casa de Cultură din Aletea organizează sâmbătă, la 27 mai, întîlnirea cluburilor de naționalitate. Programul manifestării va începe la ora

10.00 cu o demonstrație de dans, după care oaspeții vor fi salutați de primarul Kecskeméti János. Cuvîntul de deschidere va fi rostit de Hevesi József, referent pentru minorități. La ora 11.00 vor evolua pe scenă formații locale și din județ. Programul se va încheia cu un joc.

Festival al orchestrelor filarmonice

Între 22-27 iunie se organizează la Bichișciaba un Festival al Orchestrelor de Muzică Simfonică din Europa de Răsărit. În programul acestor concerte filarmonice vor intra capodopere ale genului, cu concursul unor dirijori și soliști prestigioși. Ciclul de concerte va începe la biserica evanghelică din reședința Bichișului cu oratoriul *Kristus de Liszt*, în interpretarea filarmonicii din Debrețin. La 25 iunie, va urma un concert în curtea Primăriei, cu compoziții de Csiky Boldizsár, Haydn, Brahms, în interpretarea Filarmonicii de stat din Tîrgu-Mureș. Ca o curiozitate: dirijor va fi maestrul I. Ionescu din Galați. Ultimul concert se va ține la 27 iunie, tot în curtea Primăriei (pe timp ploios, în biserica evanghelică). Atunci simfonicii din Kosice vor prezenta un Concert din muzică de Dvorjak.

Cinci abonați noi, o săptămîină pe gratis în castelul Almásy din Chitighaz

S-au înscris deja peste 100 de copii la tabăra de dans popular din Chitighaz pentru perioada de 26 iunie – 3 iulie. Programul va fi condus de soții Buha, ajutați de coregrafi și dansatori profesioniști din Seghedin. Copiii iubitori de dansuri populare românești vor putea petrece o săptămîină în frumosul castel Almásy din Chitighaz. Înscrierile pentru tabăra de copii se pot face pînă la 15 iunie 2000 la adresa Familiei Buha, 5741 Chitighaz, strada Úttörő nr. 5, tel.: 66/250-779. Taxa de participare este de 7500 de forinți.

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria se angajează să asigure această taxă de înscriere pentru toți copii care adună cel puțin cinci abonamente noi la săptămînalul Foia românească. Un abonament pentru un an costă 1080 de forinți. Pentru amănunte adresăți-vă Redacției Foia românească.

Apateu

Mitingul a ținut o zi întreagă



A fost o zi frumoasă de mai, o zi însorită, dar căldura nu a fost atât de in suportabilă ca în ultimele săptămîni.

Ziua apatenilor a început la granița cu Cheresig, unde dimineața, la ora 8, cei doi primari *Dani Imre* (Apateu) și *Pavel Maier* (Cheresig) au deschis frontiera pe o zi. Prin acest moment a pornit circulația în ambele direcții, cînd oamenii – locuitori din ambele părți ale graniței – au pornit cu mașinile, cu bicicletele și pe jos să se întâlnească cu rudele, să facă cumpărături, să se întrunească la turnul de la Cheresig și cine mai știe cu ce scopuri...

La ora 11, biserica reformată din Apateu a fost arhiplină cu săteni și oaspeți, în fața cărora *dr. Szekeres Antal*, șeful Oficiului județului Bihor a predat primarului *Dani Imre* steagul țării, în cadrul unei slujbe, la care a asistat și

preotul ortodox, și predicatorul baptist.

Din biserică, întreaga asistență s-a dus în fața Primăriei, unde au fost dezvelite două plăci comemorative în cinstea mileneului, realizate de apateanul *Ioan Teberan*.

Tot aici, în fața Primăriei au fost primiți oaspeții din Vașcău și Cheresig.

După o masă comună au evoluat pe scena din Căminul Cultural, formațiile artistice din Vașcău, Bedeu, Cheresig, Apateu în cadrul *Zilelor românești bihorene*.

Publicul a putut vedea un spectacol bogat, variat, care s-a încheiat cu cîntecele interpretate în comun de cele două coruri (Apateu-Vaşcău).

A fost o zi frumoasă, lungă și puțin obositoare, dar oaspeții din România și din satele vecine s-au simțit minunat. Apatenii și de această dată s-au arătat gazde bune și au dovedit că nu au uitat cum trebuie organizată o asemenea zi festivă, un miting care a durat o zi întreagă.

După ora 17, oaspeții din România au pornit spre casă, căci frontiera temporară și-a închis barierele la ora 18... pînă la anul...

La Apateu a fost ca de fiecare dată: ordine, curățenie pe străzi, căldură în suflete, iar vîntul a unduit steagurile ungurești și românești de pe strada principală a comunei bihorene.

St. Oroian



Ansamblul din Micherechi în bună formă, dar fără prea multe ocazii de prezentare

Echipa de păstrare a tradițiilor „Gheorghe Nistor” din Micherechi a participat, la sfîrșitul săptămîinii trecute, la festivalul naționalităților, de la Esztergom. Dansatorii, în general, nu au prea multe ocazii de a-și arăta priceperea și în fața publicului. De acest fapt nu poate fi învinuit deloc instructorul *Patyi Zoltán*, care se află într-o situație ciudată. Vine în fiecare săptămîină de la Seghedin la Micherechi, ca să instruiască dansuri tradiționale michechenești.

– Avem o legătură de lungă durată, care ține de ani în șir. Vin cu plăcere. Nu este vorba numai de instruire, ci am și sarcina de a ține laolaltă echipa. Recunosc, fetele și băieții din loc cunosc mai bine dansurile lor proprii decît mine. Mă ocup paralel cu 3 generații. Avem o grupă de începători, adică școlari mici, o echipă de tineret și una de adulți, – povestește instructorul din Seghedin.

Întreaga comunitate românească din Ungaria își amintește cu plăcere de succesele dobîndite de dansatorii din Micherechi la două ediții ale concursului „Cine ce știe?”. Ti-

nerii de azi nu sînt prea norocoși, pentru că ei numai rareori primesc ocazia de a se remarca și pe scenă.

știe?”, poate chiar și mai bine. Viața, condițiile de azi au făcut ca azi să nu avem atîtea șanse să ne măsurăm forțele. Echipa



– *Totuși care poate fi scopul instructorului în această situație?* – întreb cu încăpăținare.

– Echipa adulților a dobîndit rezultate frumoase și se află la un nivel înalt. Tehnica lor este foarte bună. Cu ei putem lucra bine. Pentru copii înseamnă un adevărat exemplu. Cei mici speră că odată și ei o să ajungă la nivelul adulților. Așadar, învață de la ei, mai „fură” figurile acestora. Ansamblul de azi dansează barem la nivelul formației de la Concursul „Cine ce

este gata pregătită să se prezinte oriunde, dar din păcate ocaziile sînt foarte rare – spune cu părere de rău *Patyi Zoltán*, între două dansuri.

Conducătorul echipei, *Robert Ruja* are 27 de ani, din care a dansat 14. Nu este deloc îngrijorat pentru rarele ocazii de spectacole:

– În primul rînd ne place să dansăm, să păstrăm tradițiile. Cei mai „bătrîni” au plecat, dar au venit alții mai tineri. Totuși primim invitații și din țară, dar și din străinătate. Iată acum s-a ivit această ocazie, la Esztergom, dar mai sperăm și într-un turneu la Praga, care s-ar putea realiza în vara aceasta. Actualii membri sînt tineri și le place să danseze. Cred că o să mai dobîndim noi succese, iar dacă nu o să avem acest noroc, totuși ne rămîne plăcerea de a dansa împreună.

De altfel, copiii și tinerii din Micherechi au repetiții o dată pe săptămîină, duminică după-masă. Spiritul de comunitate, îndrăgirea dansurilor și sîrguința există. Ce lipsește? Poate un manager sau un organizator bun, care ar susține interesele echipei așa cum s-ar conveni în cazul unui ansamblu de o jumătate de secol, a unui ansamblu care ar avea menirea de a transmite și pe mai departe în întreaga lume cultura tradițională, arhaică, atît de valoroasă a Micherechiului.

Ștefan Crăsta

Poșta redacției



Lakati Péter, Szokolya:

V-am trimis cartea cerută, cu titlul: „Românii și România”. Sperăm s-o răsfoiți cu folos și să învățați multe lucruri noi despre România și despre poporul român.

Nora și Ioan Ardelean, Chitighaz:

Ne bucurăm că avem și copii ca voi, care în fiecare săptămîină ne trimite rezolvările jocurilor distractive. Am primit și dezlegarea rebusului din ultimul număr. În cazul „Oaspeților din România” însă ați avut o mică greșelă: a fost vorba de localitatea SIMERIA, nu SERIMIA. Mult succes și în viitor!

Vmirjáncki József, Apateu:

Relatarea despre concursul de povestire din școala din Apateu am primit-o cu mare întârziere. De atunci am informat deja cititorii și despre concursul pe țară, deci nu mai putem publica această știre.

Zakota András, Seghedin:

În primul rînd vă mulțumim că sînteți abonatul revistei noastre de aproape 5 ani. L-am contactat pe directorul *Hunyadi András* de la Firma Comercială CHINIS din Budapesta, care a publicat în Foaie anunțul amintit, în care caută translator ocazional. L-am transmis adresa dvs. Dar vă putem sfătui să sunați și dvs. la cele două numere publicate în nr. 20 al Foi.



Colaborarea între TVR și redacțiile românești din jur

Ce se poate în aer, nu se poate pe pământ...

– Colocviu despre presa română la Drobeta-Turnu Severin –

Nici cu 10 ani după revoluția română din 1989 nu există legătură instituționalizată între Televiziunea Română și redacțiile românești de televiziune din țările din jurul granițelor. Deși din 1995 și-a început emisiia un post special public care emite prin satelit în limba română pentru străinătate. Atelierele românești de televiziune din jurul graniței României tot n-au ajuns mai aproape de a avea contacte gândite, apropiate. Românii din Ungaria trăiesc la câțiva kilometri de țara-mamă, totuși informațiile despre noi nu au circulat și nu circulă nici astăzi în mod satisfăcător. Ziariștii români și după 10 ani de „legături reciproce” se informează despre noi, întrebându-ne de la început: cîți sîntem, cîte școli și biserici avem. Nu este greu să deducem că acest fenomen arată clar că timp de un deceniu opinia publică românească nu a evoluat aproape nimic în cunoașterea comunității noastre. Prin urmare, informațiile transmise despre românii din Ungaria au fost insuficiente.

Românii din Ungaria sînt mai sensibili

Pînă în luna noiembrie 1999, televiziunea publică din România nu a avut nici o emisiune permanentă care să se ocupe de comunitățile românești de lîngă granițe. Dar a fost lansat programul „Românii de lîngă noi”, care este realizat de studiourile teritoriale ale Televiziunii Române. Comunitatea noastră a ajuns în competența Studioului din Timișoara. Colaboratorii timișoreni – de altfel foarte bine pregătiți – mai apar din cînd în cînd la noi pentru a relata despre unele evenimente și fenomene românești din Ungaria.

Nu te poți apropia cu aceeași concepție de toți românii din jurul granițelor, afirmă Lucian Ionică, redactorul-șef al Televiziunii din Timișoara și responsabilul programelor despre Ungaria. Pînă cînd alte comunități sînt deosebit de primitive și deschise, românii din Ungaria cer o mai mare atenție, sînt mai sensibili, ceea ce înseamnă că este mult mai greu să te apropii de ei.

Dar poate nu avem încotro. Interesul României este să dea cît mai multe informații precise

despre noi, iar interesul nostru este să ne facem cunoscuți pentru opinia publică din țara-mamă, pentru a putea evita dezinformările dăunătoare. Noi sîntem cei mai în măsură să vorbim despre soarta noastră. Trebuie deci să primim toți ziariștii, care au intenții corecte și vor să ne prezinte așa cum sîntem.

TVR Internațional a găsit redacțiile românești din jurul granițelor

La o mai bună cunoaștere a românii din Ungaria poate contribui și Redacția Românească a Televiziunii Maghiare. La colocviul organizat de Societatea Română de Televiziune – Direcția România Internațional, cu sprijinul Guvernului României – Departamentul pentru Relația cu Românii de peste Hotare și al Ministerului Afacerilor Externe s-a și concretizat ceva. TV România Internațional este gata să difuzeze în emisiunea „Românii de lîngă noi” materiale realizate de redacția noastră. Programul se prezintă lunar în 60 de minute. Am și făcut propuneri pentru ca din septembrie să putem prezenta cît mai multe valori românești din Ungaria, dar și o imagine reală despre comunitatea noastră. Am mai propus ajutor în organizarea filmărilor de pe teritoriul Ungariei, întreprinse de Societatea Română de Televiziune.

Directorul postului TV România Internațional, Monica Zvirjinschi a asigurat reprezentantului redacției românești din Seghedin că va acorda ajutor ca să avem acces la arhiva televiziunii publice din România.

Emisiunea *Ecranul Nostru* nu poate fi completă fără prezentarea unor evenimente, fenomene dar mai ales valori care se leagă de poporul din care și noi facem parte. Această informare nu se poate închipui fără intenția pozitivă a televiziunii de a ne pune la dispoziție materiale tematiche de care avem nevoie. Pînă acum acest lucru s-a făcut bazîndu-ne numai pe bunăvoința unor oameni care au vrut să ne ajute. Sperăm ca în viitor să vă putem prezenta mai multe frumuseți ale muzicii populare și ușoare românești, și să reușim să vă ținem la curent mai efici-

ent cu fenomenele vieții politice și culturale din România. S-a propus ca planurile noastre să fie cuprinse în protocolul celor două televiziuni naționale, pentru a căpăta o formă oficială.

Ce se poate pe satelit, nu se poate pe pământ

Unii dintre reprezentanții comunităților românești din jurul granițelor României au ridicat și problema că materialele difuzate prin satelit de TV România Internațional se văd mai ales în străinătate, în România acest post fiind prins de foarte puțină lume. Iar interesul nostru este ca și cetățenii țării să-și facă o imagine mai reală despre noi. S-a propus ca Societatea Română de Televiziune să includă în structura postului național care emite pe pământ și cîteva minute despre comunitățile românești de lîngă graniță. Directorul televiziunii publice, domnul Cristian Hadji-Culea a refuzat categoric acest plan, spunînd că televiziunea publică nu-și poate permite să transmită emisiuni cu o audiență mică, așa cum ar fi emisiunile realizate despre românii din jurul granițelor. Motivele sînt financiare. Asta deci nu va merge. Să vedem atunci ce reușim să facem pe postul care transmite prin satelit.

La sfîrșitul întîlnirii, participanții au adoptat o rezoluție despre felul cum doresc ca presa română să se apropie de aceste comunități. Reprezentanții mass-mediei din România sînt rugați să nu prezinte existența grupărilor etnice românești în mod senzațional, în dauna realității. Sperăm că la crearea unei imagini corecte despre comunitățile noastre vor putea contribui și filmele transmise de noi la București.

Tiberiu Boca
redactor responsabil

TV România Internațional
Tel/fax: 40-1/230.71.86
Internet: www.Tvr.ro/tvr
e-mail: tvr@tvr.ro

Emite 4 ore pe zi EUTELSAT
W2/16 grade
Va emite 8 ore
pe HOTBIRD digital

Cebanii sînt atenți la relațiile cu România



Atît Autogovernarea, cît și Uniunea Românilor din Bichișciaba se străduiește să aibă legături foarte bune cu localitățile din România – a accentuat la ședința din miercură trecută Gheorghe Gros, președintele Autogovernării românești din reședința județului Bichiș. – Vom acorda sprijin fan-farelor românești, care vor participa la festivalul internațional ZENIT din luna august și vom găzdui o delegație din Beiuș, care va lua parte la programul „Csaba EXPO”.

La ședința au fost prezentate cele mai noi decizii ale curatorului Fundației Publice pentru Minorități și ale Comisiei parlamentare. S-a discutat în primul rînd despre subvențiile pe care le-au obținut cebanii. Fiindcă Uniunea Românilor din Bichișciaba nu a obținut nici un sprijin din partea Comisiei parlamentare, autogovernarea ajută activitate forului civil cu 100 de mii de forinți, dar și Biserica Ortodoxă Română din Ciaba o sprijină cu aceeași sumă.

A fost apreciată cea de-a cincea ediție a concursului de povestire, care a avut loc la începutul acestei luni. Bineînțeles, întrecerea copiilor de la școlile noastre românești va fi organizată și în anul 2001, dar vor fi introduse și cîteva elemente noi. - va -

O Masă Rotundă a Naționalităților din Capitală...

...a fost înființată în săptămîna trecută, din inițiativa autoconducerilor ruse, slovace, germane, slovene și sîrbești din Budapesta. Principalele țeluri pe care le urmărește noua formație politică a acestor naționalități sînt: apărarea intereselor naționalităților din Capitală pînă la cele mai înalte foruri și îmbunătățirea condițiilor de funcționare ale autogovernărilor și formațiunilor civile ale acestora. Statutul și principalele obiective vor fi precizate la adunarea generală din 24 mai, cînd va fi ales atît președintele, cît și prezidiul noului for.

Care este locul și rolul naționalităților în Uniunea Europeană?

Răspunsul la întrebări de acest fel încearcă să-l precizeze sesiunile de conferințe inițiate de Asociația Clubul Uniunii Europene al Autoguvernaților. Dar când și cum s-a înființat acest club, despre asta nu se știe prea mult. Participanții la sesiunea din 18 mai, de la Centrul Cultural Românesc din Giula, numeric nu prea mulți, dar foarte activi și angajați – președinți ai autoguvernaților românești, primari, funcționari din domeniul naționalităților – au primit explicațiile necesare. Fiindcă despre circumstanțe, scop, tendințe, realizări ale Clubului a vorbit chiar dr. Altmacht Otto, președintele Asociației. Lămuriri suplimentare am primit și din partea lui Traian Cresta, președintele ATRU și inițiatorul sesiunii: „Asociația aceasta și-a propus ca scop stabilirea sarcinilor care le revin diferitelor minorități naționale, dar mai cu seamă autoguvernaților, în procesul de aderare la Uniunea Europeană. Iar rolul nostru cel mai important este cel de intermediator, prin care să se realizeze circulația informațiilor dintre diferitele grupuri ale naționalităților și țările de limbă respective.”

Limba maternă să primească rol de filtru

De un interes susținut s-a bucurat prelegerea lui Hejzer Antal, vicepreședintele Oficiului pentru Minorități Naționale și Etnice, care a prezentat stadiul actual al modificărilor din sistemul de legi referitoare la naționalități. Modificările vor surveni în trei domenii: în Legea pentru drepturile minorităților naționale și etnice, în Legea electorală și în Legea privitoare la reprezentanța parlamentară.

Toate modificările urmăresc alegerea unor reprezentanți mai buni, a unor candidați autentici,

realizarea unui sistem de alegeri mai consistent, pentru a evita alegerea unor oameni de integritate morală și apartenență îndoielnică. Competențele autoguvernaților vor trebui definite mai exact, la fel și raportul dintre aceste autoconduceri și primăriile localităților. Foarte importantă va fi, deci, definirea exactă a unor noțiuni: ce înseamnă autonomie culturală, ce va însemna preluarea competențelor, ce drepturi, dar și ce sarcini își vor asuma membrii autoguvernaților. O pondere mai mare va trebui să revină criteriului de limbă: *Limba maternă va trebui să devină filtrul adevăratei apartenențe, prin ea trebuie să-și dovedească membrii aleși poziția morală și atașamentul.* În acest sens se propune ca documentele alegerilor și chiar textul jurământului să fie formulat, scris și rostit în limba maternă.

Sarcinile principale ale politicii de integrare...

...acesta a fost titlul prelegerii ținute de dr. Szombati Béla, vicepreședintele Departamentului integrării al Secretariatului de Stat. Înaltul demnitar s-a referit la sarcinile concrete care le revin românilor din Ungaria. Fiindcă „cele mai intense relații trebuie realizate cu țările învecinate, iar cele mai variate legături trebuie edificate în cadrul unor euroregiuni, care în viitor vor primi un rol determinant în sistemul Uniunii Europene” – s-a accentuat în repetate rânduri. Departamentul se pregătește pentru aderarea la UE cu data de 1 ianuarie 2003. Dar data, de fapt, are importanță secundară, dacă ținem cont de alte criterii mult mai importante: cum vor evolua salariile cetățenilor maghiari, dacă, oare, va porni o migrațiune a brațelor de muncă, care va deveni frontiera UE, ce

norme vamale vor intra în vigoare, cum se va modifica sistemul de pașapoarte și vize obligatorii și multe altele. În orice caz, odată intrată în UE, Ungaria va trebui să respecte strict legile acesteia. Ca atare, cea mai bună soluție ar fi, ca România să intre concomitent cu Ungaria în comunitatea țărilor europene. În acest fel s-ar evita o seamă de încordări, în acest fel nu s-ar realiza o nouă criză de tipul „situație Schengen”.

Autoguvernațiile vor deveni factori de mare responsabilitate

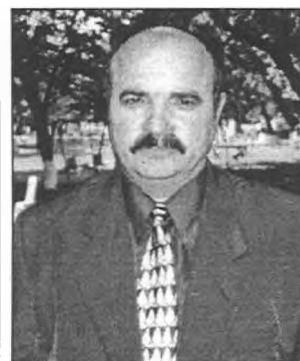
Având în vedere importanța tematică a prelegerilor, activitatea participanților a fost deosebită. Prin urmare, întrebările puse, mai ales de președinții autoguvernaților s-au referit la chestiuni importante din sfera lor de activitate: cum vor putea fi exercitate drepturile colective? cum se va putea evita candidarea „ping-pong”, când un cetățean se declară aparținător când unei naționalități, când alteia? ce pot face naționalitățile pentru dezvoltarea acestor euroregiuni? ce competențe noi vor primi autoconducerile? cum va putea fi exercitată autonomia culturală? cum vor evolua relațiile de înfrățire, dacă România va deveni concomitent membră a UE (și atunci, eventual, se va reintroduce sistemul vizelor obligatorii)?

La o parte din întrebări s-au și dat răspunsurile la consfătuirea de la Giula, la altele, explicațiile vor urma. Fiindcă, așa cum ne-a informat domnul Cresta, în zilele următoare ATRU va întocmi un pachet tematic care va fi înaintat forurilor centrale. Prin urmare, la o sesiune viitoare vor putea fi clarificate și mai multe probleme care țin de sfera de interese ale naționalităților.

Edda Illyés

A trăi în prietenie și în pace este cel mai bun lucru pe lume

Orașele Beiuș și Bichișciaba au legat cu câțiva ani în urmă un contract de prietenie și înfrățire. Legătura dintre cele două orașe se datorează în primul rând viceprimarului din Beiuș Teodor Puie, care este și vicepreședintele Asociației de prietenie maghiaro-română. Orașul din România, deși are numai cca. 12.000 de locuitori, este un vechi centru cultural, în care românii și ungurii au conviețuit și conviețuiesc de secole în bună pace și prietenie. Din interviul realizat cu primarul Teodor Puie vom afla mai multe amănunte despre asociația de prietenie și despre relațiile frățești ale orașelor Beiuș și Bichișciaba.



– Cum s-au depus bazele asociației de prietenie?

– Asociația de prietenie româno-maghiară a luat ființă în anul 1993 și este o filială a organizației din orașul Pécs. Bazele asociației noastre au fost puse din inițiativa consilierului de atunci, Ioan Mezei, care și la ora actuală este președintele asociației. Inițiativa a fost susținută de majoritatea consilierilor locali din orașul nostru, precum și de mulți locuitori maghiari și români din Beiuș.

– Ce v-a determinat să vă atașați de această asociație de prietenie?

– Copilăria mi-am petrecut-o în comuna Diosig, a cărei populație este majoritar maghiară. Cei mai buni prieteni ai mei au fost unguri, oameni cu care m-am înțeles foarte bine și pe ajutorul cărora m-am putut baza ori de câte ori am avut nevoie. Același climat de bună înțelegere între români și maghiari l-am întâlnit atât în Oradea, unde am fost student, cât și în Beiuș.

– Cu ce ați putut contribui personal la dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre Beiuș și Bichișciaba?

– Încă de la înființarea Asociației de prietenie am participat la toate forumurile organizate atât în România, cât și în Ungaria. Am fost de față și la pri-

ma întâlnire a primarilor și viceprimarilor din cele două țări, care a avut loc în Ungaria, la Szentlőrinc. Am organizat mai multe excursii ale copiilor noștri în Ungaria. În schimb, am ajutat ca și delegații ungare să participe la programe culturale, sportive, școlare în orașul Beiuș. Datorită funcției de viceprimar, am facilitat diverse schimburi între agenți economici din România și Ungaria.

– După câte știu, sînteți și cetățean de onoare al orașului Bichișciaba.

– Da, în toamna anului 1998, Autogovernarea Românească din Ciaba mi-a conferit titlul de cetățean de onoare al orașului. Sînt mîndru și foarte onorat de cinstea care mi-a fost făcută, dar acest titlu încoronează munca tuturor membrilor Asociației de prietenie.

– Ce vă propuneți pe viitor?

– Sper să aprofundăm legăturile de prietenie deja existente între orașele, respectiv țările noastre. Doresc totodată ca tot mai mulți copii, atât din Beiuș, cât și din Bichișciaba să se viziteze și să se cunoască, să se împrietească. În viitor mi-aș dori o mai bună colaborare între agenți economici români și maghiari. Visul meu, pe care sper să-l pot pune în practică în acest an, este acela de a organiza la Beiuș un forum de prietenie româno-maghiar. Acesta ar fi al 8-lea... Și în final, m-aș bucura dacă românii și ungurii ar trece de la vorbe la fapte, ar sparge pentru totdeauna barierele istorice care încă – din păcate – separă cele două nații.

Ștefan Darot
Bichișciaba

Misiunea Bisericii sunt misiunile



La amvon: Romulus Câmpan și Daniel Burtic

*O sută de mii de suflete în fiecare zi dispar,
Unul câte unul,
În vinovăția și tristețea fără de Isus;
Fără o singură rază de speranță sau lumină,
Cu viitor la fel de întunecat ca noaptea fără
de sfârșit,
Ele merg spre judecata lor.*

„Duceți-vă în toată lumea și propovăduiți
Evanghelia la orice făptură!” (Marcu 16:15)



Persoanele care nu se răzgândesc niciodată,
gândesc de obicei foarte puțin.

De cea mai mare importanță nu este ceea ce ni
se întâmplă, ci ceea ce se întâmplă în noi.

Cei mai mulți dintre noi nu „pășim cu drep-
tul” decât după ce l-am pus pe stângul în apa
fiartă.

Reguli stabilite de președintele Eisenhower
pentru personalul din serviciile sale: „Vreau să
vă văd zâmbind mereu. Ia întotdeauna lucrul în
serios, dar nu te lua prea în serios pe tine însuși.
În plus, nu uita niciodată să te rogi.”

Cu cât câștigi mai multe certuri,
cu atât vei avea mai puțini prieteni.

Cine nu știe cum să-și cheltuiască timpul,
va ajunge în curând să se cheltuiască pe sine.

Punctul tare al multor personalități este că au
ajuns să-și cunoască și să-și depășească slăbiciu-
nile.

Pagină realizată de Nicoleta Burtic

La prezentul continuu, aceasta trebuie să fie
viziunea, responsabilitatea și obligația Bisericii
față de fiecare persoană care nu-L are pe Cristos
în inima ei.

„Când voi zice celui rău: *Vei muri negreșit!*,
dacă nu-l vei înștiința și nu-l vei spune ca să-l
întorci de la calea lui cea rea și să-l scapi viața,
acel om rău va muri prin nelegiuirea lui, dar îi
voi cere sângele din mâna ta!” (Ezechiel 3:18)

Ce credeți despre vina unui om care găsește o
șină de cale ferată ruptă dar nu atenționează tren-
ul; sau unul care privește la un orb care se apro-
pie de prăpastie dar nu îl strigă; sau unul care îl
vede pe altul pe punctul de a se îneca și nu-l în-
tinde mâna; sau unul care vede că o casă a luat
foc și nu dă alarma?

Ca oameni care L-am cunoscut personal pe
Cristos și avem bucuria mântuirii în inima noas-
tră trebuie să fim puși față în față cu responsabi-
litatea noastră individuală.

Biserica Baptistă română din Micherechi a
înțeles nevoia și urgența misiunii. Fanfara, tine-
rii, copiii s-au mobilizat pentru a duce vestea bună
a mântuirii acolo unde speranța și bucuria mor,
pentru că Cristos nu este. Unul din punctele de
misiune ale bisericii este Biserica Baptistă din
Crâstor. Această biserică, cu mai mulți ani de zile
în urmă, a ajutat Biserica Baptistă română din
Micherechi. Acum credincioșii bapțiști de la
Micherechi au hotărât să acorde tot sprijinul de
care e nevoie ca Biserica Baptistă de la Crâstor
să crească atât numeric, cât și spiritual. În mod
special tinerii împreună cu pastorul Daniel Bur-
tic, într-o duminică din lună, vizitează Biserica
Baptistă din Crâstor pentru a împărtăși cu cei de
acolo bucuria și valoarea mântuirii în Isus Cristos.

Astfel duminică, 21 mai 2000, Sărbătoarea de
primăvară desfășurată la biserica baptistă din
Crâstor a oferit o nouă ocazie pentru tinerii de la
Biserica Baptistă română din Micherechi de a
aduce bucurie în inimile celor prezenți la sărbă-
toare.

Așadar să nu uităm niciodată: Misiunea Bise-
ricii sunt misiunile.

-Nico-



Imagine din biserica baptistă din Crâstor

Programul de duminică al Bisericilor baptiste

Cenadul Unguresc

– ora 9.30 și 14.00 – serviciu divin

Chitighaz

– ora 9.00 – oră de rugăciune

ora 10.00 și 15.00 – serviciu divin

Micherechi

– ora 9.00 – oră de rugăciune

ora 10.00 și 17.00 – serviciu divin

Limitele libertății creștine

„Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate
sunt de folos;

toate lucrurile îmi sunt îngăduite,
dar nimic nu trebuie să pună stăpânire pe mine”

„Toate lucrurile sunt îngăduite, dar nu toate
sunt de folos.

Toate lucrurile sunt îngăduite, dar nu toate zi-
desc” – 1 Corint. 6:12; 10:23



În limba greacă este vorba
despre un joc de cuvinte im-
posibil de tradus. Ceea ce spu-
ne Pavel este cam așa: „Toate
lucrurile sunt sub puterea mea,
dar eu nu voi îngădui să mă
aflu vreodată sub puterea lor”.
„Toate lucrurile îmi sunt per-
mise, dar nu le voi permite să
mă domine”. Aceste cuvinte

ascund în ele un al doilea principiu al libertății creș-
tine: Omul care L se supune lui Cristos nu mai tre-
buie să se supună la nimic altceva. Cel aflat sub
autoritatea lui Cristos nu mai poate asculta de nici
o altă autoritate. Cristos trebuie să rămână singura
putere dominantă asupra vieții noastre.

Trebuie să ne verificăm toate acțiunile noastre
după principiul acesta: „Toate lucrurile îmi sunt
îngăduite, dar nimic nu trebuie să pună stăpânire
pe mine”.

Care este relația corectă pe care trebuie să o în-
trețină un creștin cu banii și averea? Sigur că este
îngăduit să avem bani, dar banii nu au voie să pună
stăpânire pe mine. Cineva spunea că banii sunt un
bun slujitor, dar un foarte rău stăpân. Un creștin
trebuie să nu dea voie lucrurilor trecătoare să-l
înrobească.

Care este relația corectă care trebuie să existe
între un creștin și fenomenul cunoașterii? Cunoaș-
terea este îngăduită, dar nici un om nu trebuie să
devină robul cunoașterii, altfel personalitatea lui
va fi deformată: „Cunoștiința îngîmfă, dragos-
tea zidește”.

Care este relația corectă între un creștin și iubi-
re? Iubirea este îngăduită, dar creștinul nu trebuie
să trăiască stăpânit de puterea ei. Creștinul își so-
lidifică libertatea tocmai recunoscându-i limitări-
le. Libertatea de a folosi orice lucru dispare atunci
când lucrul acela devine mai puternic decât el și
se transformă din sclav în stăpân nemilos. Princi-
piul acesta este fundamental și trebuie făcut piatra
de capăt al întregii existențe. Dacă un lucru care
este bun în sine, un obicei, o prietenie, un gând, o
preocupare, o pasiune, ajunge să nu mă mai slu-
jească, ci să mă domine, atunci ce a mai rămas din
pretinsa mea „libertate”?

Priviți în jur și veți vedea cum oamenii au ajuns
robii lucrurilor care promisese să le dea ferici-
rea. Uneori mă gândesc că ar fi bine dacă aș putea
să scriu aceste cuvinte cu litere mari și să le așez
acolo unde le pot vedea toți tinerii. Afișul meu ar
suna cam așa: „Toate lucrurile îmi sunt îngădu-
ite, dar n-am să îngădui nici unui lucru să mă
înrobească”.

Toate lucrurile sunt ale tale, dar tu ești al lui
Cristos. Păstrează această balanță în echilibru și
vei fi fericit; dezechilibrează-o și vei ajunge să duci
o viață de mizerie. Numai Cristos are dreptul să
fie Stăpân asupra vieții tale. Toate celelalte lucruri,
oricât de nevinovate ar fi ele, în momentul în care
încearcă să te înrobească, își pierd orice fel de ne-
vinovăție. Cineva spunea: „Orice lucru bun care
se interpune între mine și Cristos, devine dușma-
nul meu de moarte; fie el părintii mei, iubitul sau
iubita mea, fie el meseria mea sau pasiunea mea,
fie el hărnicia mea sau chiar dragostea mea de oa-
meni”. Nimic nu trebuie să-mi fure prioritatea mea
supremă de a fi slobod să mă dau în întregime
Creatorului și Mântuitorului meu.

Pastor Daniel Burtic

Hramul bisericii românești din Bătania

Duminică, 14 mai, zi închinată Femeilor Purtătoare de Miruri (Duminica a treia, după Paști) s-a ținut hramul bisericii parohiale din Bătania. Așa cum majoritatea cititorilor știu, patronul acestui sfânt locaș este Sfântul Mare Mucenic Gheorghe.

Ziua de pomenire a Sfântului Gheorghe, supranumit Purtătorul de Biruință (împotriva răului), este 23 aprilie. Anul acesta, ziua sfântului a coincis cu sărbătoarea Întrării Domnului în Ierusalim (Floriile). În astfel de situații, rânduiala Bisericii mută ziua de prăznuire a Marelui Gheorghe în a doua zi de Paști.

Întrucât părintele paroh Ilie Ciocan și credincioșii bățanieni au dorit ca Prea Sfințitul Părinte Episcop Sofronie, al Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria să fie prezent în mijlocul lor și pentru că, din rațiuni obiective, sărbătoarea parohiei a putut fi organizată în Duminica Mironosițelor, conducerea Episcopiei de la Iula împreună cu parohia românească din Bătania au hotărât ținerea praznicului în această zi.

Sfânta Liturghie a început, potrivit obiceiului, la ora 10, după ce Prea Sfințitul Sofronie, însoțit de preotul Ilie Ciocan, a intrat în biserică, unde a fost întâmpinat de preotul sârb din oraș, Ilia Gality și de părintele Goldiș de la parohia Micălaca-Veche din Arad, alături de diaconul episcopal, părintele Nicolae.

La ceremonia liturgică au participat atât credincioșii ortodocși români din Bătania, cât și credincioșii parohiei sârbești din localitate, în marea lor majoritate, manifestându-și, astfel, ortodoxia lor comună și frățietatea înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, făcându-se tuturor pildă de unitate bisericească, arătând că Hristos nu este nici român, nici sârb, nici altfel, ci Același pentru toți.

Răspunsurile la strănă au fost date de un grup de teologi, licențiați în teologie și la studii de magistratură și de doctorat în teologia din Arad, sub conducerea domnului Daniel Alic, secretar eparhial al Episcopiei Caransebeșului. Corul de femei din Bătania, cuprinzând atât ro-

mânce, cât și sârboaice și unguroaice, a interpretat „Tatăl nostru” și, la vremea împărțirii slujitorilor, a prezentat un scurt concert de pricesne (cântări de împărțășire, de cuminicare).

Biserica întreagă a răsunat de acordurile me-



lodioase ale troparului Învierii („Hristos a înviat din morți...”), care a fost cântat în limbile română, greacă și slavonă. Părintele Ilia Gality a fost protosul soborului de preoți (cel dintâi preot slujitor, stând mereu în dreapta episcopului în timpul liturghiei) și, bineînțeles, a slujit în slavonește, restul slujbei fiind în limba noastră românească. După ce Prea Sfințitul Părinte Episcop a rostit predica zilei, la momentul potrivit, s-a purces la înconjurarea îndătinată a bisericii, cu opririle de rigoare în cele patru puncte cardinale, unde s-au făcut rugăciuni pentru cei vii și pentru cei adormiți, pentru ierarh și pentru ctitori, „pentru întregul popor român cel binecredincios de pretutindeni” și pentru tot sufletul creștinesc ce are mare nevoie de mila și ajutorul lui Dumnezeu.

Cum este obișnuit, pomenirile pentru cei răposați ne-au amintit de cei ce au înălțat și înfrumusețat biserica, de cei ce au slujit într-ansa și de toți cei ce s-au rugat în ea. Credincioșii de față și-au adus aminte cu evlavie de preoții lor mutați la Domnul: cei doi părinți Moise Grozescu, părintele Simion Cornea și părinte-

le protopop Ioan Magdu, precum și de fiul acestuia dispărut prematur, talentatul poet Lucian Magdu.

Nu vom uita să menționăm concursul dat de autoguvernarea minorității române din localitate, de toți membrii comunității. Domnul Traian Cresta, președintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria a onorat cu prezența sa manifestările legate de hramul parohiei. Din partea Consulatului României la Seghedin a fost prezent domnul consul Alexandru Mureșan cu familia.

Sărbătoarea s-a încheiat la clubul românesc din localitate, cu o agapă de hram, la care Prea Sfințitul Sofronie a rostit cuvânt de mulțumire față de Bunul Dumnezeu și față de cei întruniți, pentru reușita sărbătorii românești bățaniene, accentuând încă o dată duhul de frățietate dintre cele două comunități ortodoxe de aici. La sfârșitul cuvântului arhieresc, părintele Ciocan, parohul bisericii a mulțumit chiriarhului său pentru grija ce o poartă credincioșilor din Bătania și nu numai, rugându-l să mai poposească în mijlocul enoriașilor săi.

Bucuria celor prezenți a comuniunii de iubire în jurul Mântuitorului Iisus Hristos și a sfinților Săi, a continuat până târziu, sărbătoarea fiind cinstită cu numeroase cântări bisericești și populare în română, sârbă și maghiară.

Pentru toate, lui Dumnezeu se cuvine laudă și preamărire! Amin.

Astăzi, nimic nu mă va mpiedica să joc,
iar pământul mi se va clăti sub picioare! [...]

Astăzi...

Nici foamea, nici sărăcia, nici seceta...

Nici malaria, nici sida, nici războiul...

Astăzi... Paștile!

Nimic nu mă va mpiedica să-Ți aduc laudă,

Să-Ți cânt, să joc!

Ai înviat și mă mântuiești,

Ai înviat și mă faci să trăiesc [...]

Un tânăr poet creștin din Zair

Din învățăturile Sfântului Paisie cel Mare

Astăzi trebuie să facem ceva mai mult și mai bine decât ceea ce am făcut ieri;

Cît timp sîntem treji, trebuie să facem ceva. Avem datoria să nu stăm. Nu este plăcut lui Dumnezeu să lăsăm a slăbi dispoziția noastră spre nevoie, sub pretextul că la bătrînețe nu mai rezistăm...

Să păziți tradiția părinților și niciodată să nu căutați a face mai multe sau mai puține decât acelea pe care vi le-am predat.

La întrebarea: care este cea mai mare virtute? Cuviosul Paisie a răspuns: să ascuți cu smerenie părerile și sfaturile altora și să nu te încrezi părerii și voinței tale.

Slava deșartă risipește roadele tuturor virtuților.

Pagină realizată de Ț. P. S. Sofronie

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 4 iunie 2000

Aletea –	ora 9.00 – pr. Alexandru Șereș
Apateu –	ora 9.00 – pr. Origen Sabău
Bătania –	ora 10.00 – pr. Ilie Ciocan
Bichișciaba –	ora 9.00 – pr. Teodor Marc
Budapesta –	ora 10.00 – pr. Marius Maghiaru
Catedrala din Giula –	ora 10.00 – pr. v. Pavel Ardelean
Cenadul Unguresc –	ora 9.30 – pr. Aurel Becan
Chitighaz –	ora 9.30 – pr. Florin Olteanu
Darvaș –	ora 11.00 – pr. Cosmin Pop
Giula II. –	ora 8.30 – pr. Petru Pușcaș
Micherechi –	ora 9.00 – pr. Ioan Bun
Otlaca-Pustă –	ora 9.00 – pr. Teodor Rocsin
Săcal –	ora 11.00 – pr. Origen Sabău
Veherd –	ora 9.00 – pr. Cosmin Pop

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00 – program religios
Marti	ora 18.00 – oră de rugăciune

Concert în biserică din Micherechi

Corul elevilor seminariști din Arad organizează o misiune în Parohia Ortodoxă Română din Micherechi, participînd la Sfînta Liturghie de duminică, 28 mai, în biserică ortodoxă română. Cu această ocazie îl vor vizita și pe colegul lor Toma Iova, fiu al parohiei Micherechi, care urmează cursurile Seminarului de teologie din Arad.

La Sfînta Liturghie va sluji și Prea Sfințitul Sofronie, episcopul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria.

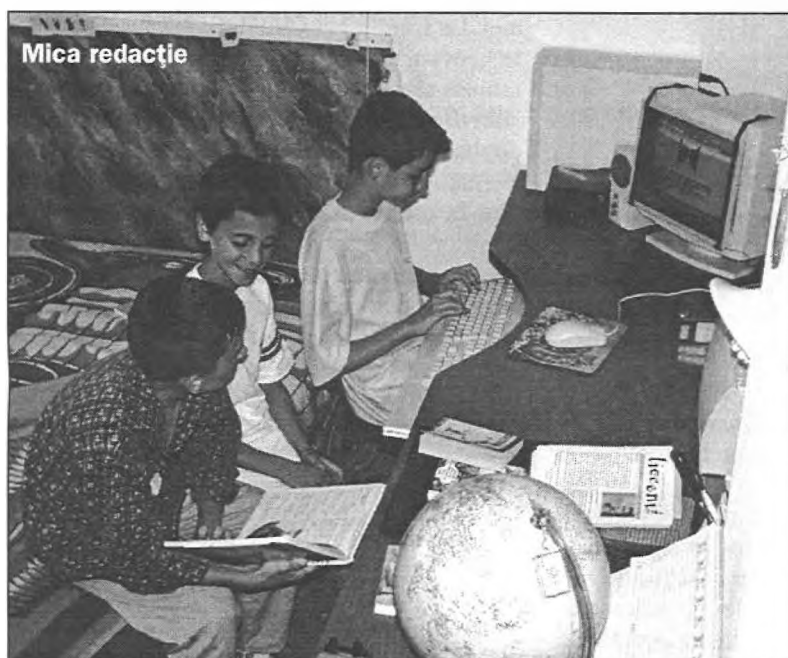
„Facem o revistă pentru colegii noștri”

Cinci elevi ai școlii generale românești din Micherechi și-au ales o pasiune ciudată: ziaristica. De la începutul acestui an școlar ei fac o revistă – deocamdată numai în limba maghiară – cu titlul SULI-DILI. Inițiatorii publicației: **Zoltán Cserhádi** și **Daniel Fekete** m-au așteptat la întâlnire ca pe un coleg de-al lor. Interesul a fost reciproc. În următoarele rânduri publicăm interviul meu cu ei, fiindcă despre interesul FOII ROMÂNEȘTI față de ei se va scrie și în revista școlară micherecheană.

– Când v-ați gândit pentru prima dată să faceți o revistă școlară?

– Ne-am gândit, ce bine ar fi să avem un hobby prin care putem să le dăm ceva și colegilor noștri de clasă. De fapt, pentru noi acest lucru este o distracție. – Îmi răspunde Zoli. –

alul la el acasă, apoi îl copiază pe o dischetă. Eu adun toate textele la un loc, în calculatorul meu personal. După ce l-am introdus în calculatorul meu, revizuiesc materialul cu ajutorul unui program special de corectare a greșelilor ortografice, apoi le aranjez în pagină.



Mult timp ne-am gândit numai, cum ar trebui să facem o revistă. Mai întâi numai noi doi, cu Dani, am lucrat la ea. După al doilea număr ne-am gândit să înființăm o redacție, fiindcă va fi mai bine dacă vom gândi împreună mai mulți. Încă în cel de-al doilea număr al revistei SULI-DILI am întrebat cititorii: cine vrea să ne ajute? Așa ni s-au alăturat Tibi Pui (5/a), Zoli Iova (5/b) și Miși Ardelean (5/a). Astfel am format deja o redacție de 5 membri.

– Cum împărțiți sarcinile?

– Eu sînt responsabil pentru rebusuri. – Îmi povestește Dani. – Zoli Iova și Miși se ocupă de articolele sportive, Tibi scrie despre natură, iar Zoli coordonează toată munca, fiind un fel de redactor șef.

– Și toți aveți calculatoare? Cum se adună materialul?

– Da, toți avem acasă calculator, știm să scriem texte. Toată lumea își pregătește materi-

– Deci, totul se întâmplă ca într-o redacție adevărată. Cum alegeți temele? Care sînt criteriile principale?

– Ne gândim întotdeauna la subiecte care ar putea interesa și pe ceilalți colegi de-ai noștri. De exemplu, publicăm unele lucruri care nu se află în manualele noastre școlare despre oameni renumiți, ca Einstein sau alții. În rubrica sport scriem în primul rând despre fotbal și despre Formula 1. În cazul jocurilor distractive, noi decidem despre un termen pînă cînd se pot trimite rezolvările, apoi noi cinci, adică redacția, tragem la sorți câștigătorul sau câștigătorii. Cadoul este de obicei o ciocolată sau dulciuri.

– Și din ce bani cumpărați aceste cadouri?

– Noi cinci dăm cîte o sută sau două sute de forinți, și din acești bani cumpărăm cadourile.

– Deci, voi dați bani pentru

a premia prietenii, colegii voștri?

– Da, așa este. Premiații sînt în cele mai multe cazuri colegii noștri din clasele a 5-a, fiindcă ei ne citesc.

– Profesorii, elevii mai mari, ce zic despre revista voastră?

– Domnul profesor Zoli Ruja ne sprijină, ne dă idei, ne sugerează teme. El ne-a asigurat că sîntem pe o cale bună să facem o revistă atractivă. Și alți profesori ne-au îmbărbătat. Cei din clasele 7-8 lucrează în primul rând la revista sătească care se numește JURNAL. Cînd am văzut că și satul nostru are o revistă, ne-am gândit că poate și noi am ști face una. Cînd ne alegem temele, ne inspirăm din mai multe publicații. De exemplu, cînd primul ministru al Ungariei Orbán Viktor ne-a vizitat satul, am scos din JURNAL fotografia despre această vizită și am publicat-o și în revista noastră.

– Primul număr a apărut după începerea anului școlar. Acum pregătiți cel de-al șaselea număr. Cum s-au dezvoltat în acest timp temele?

– Acum, de exemplu, vom face recomandări cum să-și petreacă elevii timpul liber. Îi vom informa că aici în sat au posibilitatea să călărească sau dacă cineva a obosit de învățatura cea multă, să se ducă la pescuit.

– Urmează o întrebare la care probabil v-ați așteptat. De ce este scrisă revista numai în limba maghiară?

– Din două motive: fiindcă ea

este făcută numai de noi, elevi din clasa a 5-a, și am crezut că nu știm așa de bine românește să o putem face numai în limba română. Dar ne-am mai gândit ca să fie bilingvă. Al doilea motiv pentru care încă nu am scris românește este că în calculator nu am și caractere românești. Dar ne-am hotărît deja că în vară o să instalez și aceste litere, și atunci din toamnă vom putea face o revistă româno-maghiară.

– Cum au primit părinții acest hobby al vostru?

– Ei s-au bucurat că ne-am găsit o astfel de ocupație. Așa ne jucăm un pic „de-a adulții”. Însă cu acest lucru ne ocupăm numai la sfîrșit de săptămînă și în vacanțe.

– Vreți să fiți ziariști cînd veți fi mari?

– La asta nu ne-am gândit, dar cînd ne vom continua studiile la liceu și la universitate, am vrea să lucrăm și la revistele de acolo.

– Zoli, tu ce vrei să devii?

– Vreau să fiu inginer proiectant sau economist. Am făcut deja proiectele casei mele, dar am proiectat și alte case familiale. Cînd lucrez la acestea, mă gîndesc întotdeauna că oare ce familie va trăi acolo, cîți copii vor avea, deci de cîte camere vor avea nevoie...

– Dani, și tu ai deja planuri?

– Eu voi fi asistentul lui Zoli. Sîntem o echipă atît de bună, și sîntem și prieteni de mult timp, încît sper că întotdeauna așa va rămîne și vom fi împreună și cînd vom fi mari.

Interviu realizat de **Eva Iova**



CONCURS

de bursă școlară pentru elevi și studenți

Curatoriul Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” a publicat în aceste zile concursul de bursă școlară pentru elevii și studenții de naționalitate.

Pot concura tineri de la școlile medii (în cazul românilor, numai elevii Liceului N. Bălcescu), care au obținut minimum media de 4,00.

Suma pe care acești elevi o pot primi este de 5.000 de forinți pe lună.

Termenul înaintării dosarelor de concurs: **14 iulie 2000.**

Curatoriul va decide asupra acestora până pe 28 septembrie 2000.

Dintre tinerii de la instituțiile superioare pot concura aceia care au o medie minimă de 3,5. Și în acest an este obligatorie diploma care dovedește examenul de limbă (în cazul nostru la română) sau dacă cineva nu dispune de aceasta, trebuie să ceară de la Comisia de Învățământ a Autogovernării pe Țară un document care adevărește cunoștințele de limbă ale concurentului. Sînt scutiți de înaintarea documentului acei studenți, care învață la catedre de română sau care își continuă studiile superioare în țara-mamă.

Curatoriul sprijină în primul rînd obținerea primei diplome!

Suma maximă pentru studenți este de 10.000 de forinți pe lună.

Termenul înaintării dosarelor de concurs: **29 septembrie 2000.**

Curatoriul va decide până pe 26 octombrie 2000.

Informații suplimentare și dosare de concurs se pot cere și de la redacția noastră, pe adresa: Giula, str. Gh. Doja nr. 8. 5700, Tel./fax.: 66/463-152.

Noutăți online — pentru iubitorii calculatorului

Internetul este ultima descoperire în materie de distracții, informație și pierdut timpul în mod plăcut. Ca să nu te rătăcești în link-uri, adrese și motoare de căutare, Foia românească a alcătuit un top al site-urilor care sigur vă vor plăcea!



www.esuri.ro

Site-ul care vă va salva cînd mai aveți doar două ore ca să pregătiți o temă din orice domeniu, de la fizică la engleză.

www.bluemountain.com

Cele mai haioase felicitări electronice.

www.netlingo.com

Știi ce înseamnă BRB? Dar ASL? Dar :-)? Pe acest site vei găsi toate prescurtările și semnele specifice chat-urilor, explicate și exemplificate.

www.atomic.ro

Muzică românească, staruri, cîntăreți străini, plus o cameră de chat foarte populară.

<http://zodiac.home.ro>

Zodiac european. Dacă vrei să știi ce ascendent aveți sau cu cine sînteți compatibili, aici veți găsi toate răspunsurile!

Corelații

Între cuvintele numerotate cu cifre în coloana din stînga și cele numerotate cu litere în coloana din dreapta există o anumită legătură.

Scrieți deasupra liniuțelor cifra corespunzătoare.

- | | |
|-----------------|--|
| 1. Giula | a) Medic, poet, regizor |
| 2. Budapesta | b) Teodor |
| 3. Bătănia | c) Ardelenescu |
| 4. Otlaca Pustă | d) Protocol de pacificare româno-maghiar |
| 5. Micherechi | e) Familia |
| 6. Leta Mare | f) De-aș avea... |
| 7. Chitighaz | g) Ion |
| 8. Seghedin | h) Cîlțu bătrînu |

L. B.

Dezlegare

3. a) — Lucian Magdu s-a născut în acest oraș
 7. b) — Povestitorul Teodor Șimonca a fost chitighăzean
 5. c) — Dans popular cunoscut în această comună
 8. d) — Aniversare la 150 de ani de la semnare
 6. e) — Iosif Vulcan a trăit aici
 2. f) — Poezia lui Eminescu a apărut la Budapesta
 1. g) — Romanul lui Rebreanu, scriitorul a trăit în orașul Giula
 4. h) — Povestea lui Mihai Pirdi, povestitor otlăcan

Povestea săptămînii

Temperamentul aprins al reginei după „Alice în Țara Minunilor”

Pe unii oameni nu-i poți mulțumi cu nimic, încearcă să-i ocolești.

Alice știa că s-a rătăcit. Îl urmăsea pe Iepurele Alb în josul viziunii lui, dar nu avea nici o idee unde se afla acum. În orice direcție o lua, i se întîmplau cele mai neobișnuite și stranii lucruri. Continuă să hoinărească prin pădure, pînă cînd auzi voci care cîntau.

„Poate că îmi vor spune încotro să o iau spre casă!” se gîndi ea și se grăbi spre grădina de unde veneau vocile. Trei grădinari acopereau cu vopsea roșie trandafirii albi care creșteau într-un copac și asta era un lucru tare straniu, dar Alice nu se mai mira, fiindcă în această călătorie văzuse multe ciudățenii.

De ce vopsiți trandafirii în roșu? Întreabă ea foarte curioasă.

Grădinarii îi explicară că plantaseră din greșeală trandafiri albi, iar Regina dorea trandafiri roșii. Erau siguri că, dat fiind temperamentul Reginei, aceasta sigur le va tăia capetele pentru greșeala lor.

— Are un temperament de temut! O avertizără ei pe Alice.

— Oh, Doamne, hai să vă ajut și eu! Se oferă ea.

Alice luă o scară și începu să picteze și ea în roșu trandafirii albi. Deodată, se auzi trompeta care vestea trecerea Reginei. Alice și grădinarii se înclinară pînă la pămînt în fața ei. Grădinarii tremurau de frică. Așa cum se așteptaseră, Regina observă vopsea roșie.

— Cine îmi pictează trandafirii în roșu? Strigă ea. Așii? Decarii? Tăiați-le capetele! Toți se făcură mici de frică, în timp ce Regina tuna și fulgera. Fața ei devenea tot mai purpurie de furie și vocea îi răsuna prin întreaga grădină. Alice era îngrozită. Nu mai înțîlnise niciodată pe nimeni cu un astfel de temperament!

Tocmai atunci, interveni pe lîngă Regină Regele, un omuleț firav, rugînd-o să permită ca Alice și cei trei grădinari să fie judecați mai întîi printr-un proces. Și, spre surprinderea tuturor, Regina se învoi. Încă îngrozită, Alice văzu cum se apropie de ea șmecherul Motan de Chesshire.

— Hai să o facem să-și iasă din papuci și mai mult!

— Oh, nu, te rog! Îl imploră Alice.

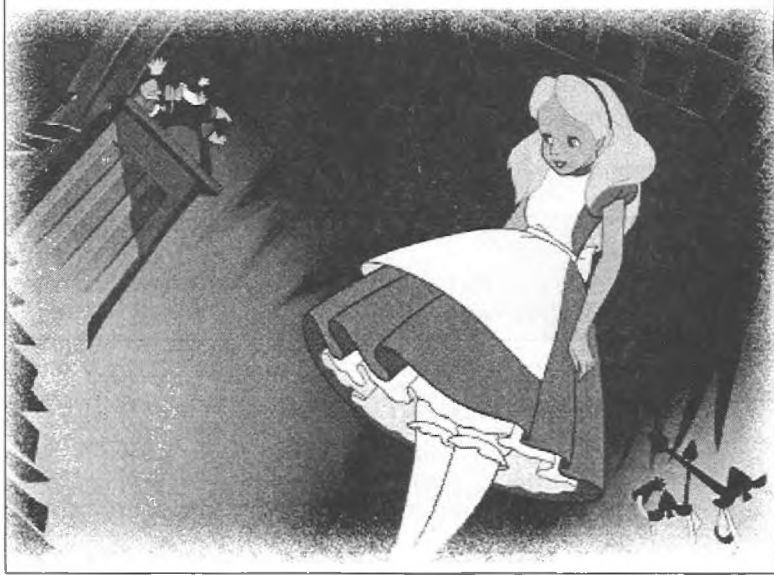
Furia Reginei ajunsese la culme. Acum, îi amenința pe toți că le taie capetele. Se părea că nimeni și nimic nu o poate mulțumi.

Alice se acoperă cu șorțulețul ca să scape.

În buzunarul de șorț găsi o bucată din ciuperca fermecată, care o făcuse să crească mai înaltă. Luă repede o bucățică și o băgă în gură. Spre mirarea celor din jur, Alice creștea, creștea întruna.

— Toți oamenii înalți trebuie să plece de aici! Strigă Regina.

Și așa reuși Alice să fugă din acea lume întoarsă cu fundul în sus și să scape de furia Reginei!



Trecînd peste frontieră, pășind peste bariere

EA – Frank Ildikó, fată din Pécs, nemțoaică, care încă din anii de liceu german și-a propus să se va face actriță, chiar în rupeul capului. A dat admitere, a reușit, a mai primit și o bursă. Și și-a început studiile tocmai la Timișoara, în România. Acolo își face și acum anii de ucenicie, sub îndrumarea doamnei Ildikó Zamfirescu-Jarcsek, directoarea Teatrului German din orașul de pe Bega.



EL – Florin Gabriel Ionescu, fecior din Banatul montan, din Bocșa, dar cu nostalgia cîmpiei, de unde i se trag strămoșii. Deci, reîntoarcerea în metropola Banatului a fost întrucîtva firească. Mai ales că tînărul talentat ajunge la Teatrul de Stat, unde îl așteaptă roluri variate și posibilități pe potrivă.

EI, AMÎNDOI – s-au cunoscut, s-au îndrăgît, dragostea trecînd peste opreliști și granițe. I-a legat nu numai Amor, ci și marea pasiune comună, teatrul, și multe altele. Iar cam de un an – și Odorul, micuța Ildikó.

Între timp, Ildikó cea

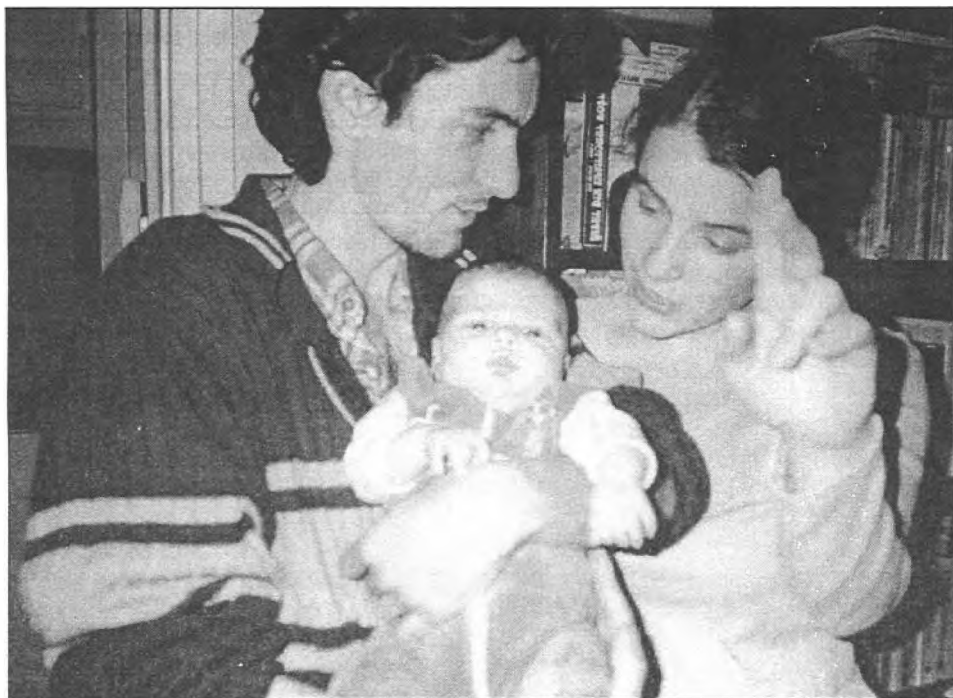
mare trece rînd pe rînd prin examene, aflîndu-se acum tocmai la spectacolul de diplomă, o monodramă realizată împreună cu Florin (care are aceleași emoții ca actrița însăși). În același timp, Florin își încearcă puterile și în regie (punînd în scenă și spectacole în altă parte – făcuse regie și în Voivodina). În cursul anilor, Ildikó a învățat binișor și frumos românește, iar Florin studiază tot ce poate din domeniul culturii (dar mai ales al literaturii) germane și maghiare.

EI TREI – trăiesc acum la Timișoara, petrecînd cît se poate de

mult timp împreună. Și-ar putea da fetița pe la bunici, dar preferă „covoada” nopților nedormite și a zilelor agitate, căci fericirea pe care le-o dăruiește micuța prin fiecare clipă petrecută în comun, nu poate fi întrecută cu nimic. Iar dacă munca de la teatru a părinților îi solicită deseori în turneu, atunci li se rupe inima, căci pe micuța trebuie s-o lase în grija unei bunici sau a unei doici.

Așa s-a petrecut și la sfîrșitul săptămîinii trecute, cînd Ildikó prezentase monodrama „de diplomă” în fața publicului de la Gyomaendrőd, iar Florin, cu regia și emoțiile, după cortină. După spectacol aș fi vrut să mai discut cu ei, să mai aflu despre planurile lor de viitor. Mi-a fost imposibil. Fiindcă abia șters fardul de pe față, abia adunate cele cîteva rechizite, cînd tînăra actriță era deja iarăși cu gîndul la Timișoara. Iar Florin, pornind motorul mașinii, își imagina deja bucuria revederii din ochii micuței lor.

Edda Illyés



Maxima săptămîinii

Copilul trebuie să înțeleagă de la început că viața omului numai atunci e prețioasă, cînd urmărește un ideal. Datoria noastră părintească de-abia acum începe. Trebuie să ne dăm toate silințele, ca să facem din odorul nostru un om și un caracter.

Liviu Rebreanu

Plantele în ajutorul stomacului nostru



Varza protejează stomacul

Se prepară un piure de varză, care se stoarce bine într-un storcător de fructe sau cu ajutorul unui tifon împăturit în patru. Dimineața, înainte de masă, se bea pe stomacul gol un pahar cu 100 ml de suc. Ar fi bine că după acest tratament să stați puțin în pat, în poziție orizontală. Persoanelor care suferă de afecțiuni ale stomacului li se recomandă ca după golirea paharului, să zăbovească în poziție culcată vreme de o jumătate de oră, cîte 7-8 minute pe fiecare parte, pe spate și pe burtă. Pentru îndepărtarea durerilor de stomac, bolnavul va urma această cură specială timp de două, trei săptămîni, de două ori pe an, la începutul primăverii și al toamnei.

Usturoiul ajută la circulația sîngelui

Amorțirea membrelor superioare și a celor inferioare vestește faptul că circulația dvs. Sanguină este anevoioasă. În cele mai multe cazuri, pe pereții venelor se depun grăsimi, care obțină circulația sîngelui și diminuează elasticitatea arterelor. De asemenea, sîngele devine mai vîscos. Celor care suferă de amorțiri ale mîinilor și ale picioarelor li se recomandă să renunțe la fumat, la consumul de dulciuri și de grăsimi (ori să le reducă substanțial) și să facă multă mișcare. Usturoiul poate avea efecte cu adevărat miraculoase în asemenea afecțiuni. Se pare că el previne formarea de noi depozite pe pereții vaselor sanguine și subțiază sîngele, făcîndu-l să devină mai fluid.

Coafuri festive



Stilul spaniol este din nou la modă. Un ten luminos, ochi frumoși și buze fine, iată ce va scoate în evidență acest coc răsucit la nivelul cefei. Nu uitați accesorii: cerceii și acul de păr înfipt în coc.

Cît pentru părul ondulat, strîns în coc: adunat în vîrf

capului și fixat cu agrafe invizibile, scoateți cîteva fire cu ajutorul unui pieptene-furculiță. Pulverizați apoi cu spray fixativ. Aveți grijă căci, eliberînd fața, vă pune în evidență trăsăturile. Nu este recomandat fețelor lungi sau ascuțite.



„Stau pe laviță și vremea trece...”

(De vorbă cu Ioan Iuhas)

– M-am născut la 5 ianuarie 1911, în comuna Körmösd, de lângă Apateu. Acolo, în pustă, tatăl meu a fost păcurar. De mic copil am stat cu el, ca boitar, de la el am învățat și știu oieritul. În anul 1931 m-am căsătorit cu Iuliana Lazăr. Am trăit împreună cu ea cinci ani, după care, din păcate, nevasta mea a murit la naștere. Am rămas singur. În 1936 m-am însurat iarăși. Am luat-o de nevastă pe Floarea Ardelean. Cu ea am avut 4 copii: trei prunci și o fată. Ioan (n. 1937), Florea (n. 1939), Maria (n. 1942) și Petru (n. 1944). Trei dintre copii trăiesc aici, în apropierea mea la Apateu, iar unul s-a căsătorit la Sas.

Acum trăiesc cu familia fiicei mele Maria, ea mă îngrijește la bătrânețe, dar zilnic vin aici și ceilalți copii. De pe acum am multe probleme cu sănătatea, dar atenția și îngrijirea copiilor mei mă face să mă simt bine și să mă tâmăduiesc.

Sînt împăcat cu împrejurimile în care trăiesc. Mă bucur că sînt înconjurat de nepoții și strămoșii mei, care îmi însoresc zilele. Pot zice că am o bătrânețe fericită... E adevărat că a fost mai bine cînd a trăit și nevasta... Dar așa a fost voia lui Dumnezeu... nu am ce face.

După acest „monolog”, l-am întrebat pe bace Ioan, ce a lucrat în timpul vieții?

– Cum v-am mai spus, cînd am fost flăcău, fecior neînsurat, lucram alături de tatăl meu, am fost stăvar, ciurdar, guleș și boitar. După ce m-am căsătorit, am fost cinci ani ciled' (cseléd) pe moșia Berecz. În acești cinci ani am fost simbriaș la mașină, am lucrat pămîntul... Apoi, cînd s-au adunat puțini bani, am cumpărat două vacuțe și am lucrat pămîntul în jumătate. Am fost gospodar pînă la al doilea război mondial.

Și ce s-a întîmplat în timpul războiului?

– Numai un an am fost în război. Am rămas aici în sat, cu alți oameni cu familii mari. Tocmai de aceea nu am fost recrutat... Și așa am scăpat de multe suferințe... Ne-am dus pînă la Mureș, apoi de acolo, din Ardeal, am ajuns prin Eger și Komarno pînă la Sopron... De acolo la Zalaegerszeg, Seghedin, Macău și Kiszombor.... Rușii au vrut să ne ducă la Timișoara, dar noi, cinci ortaci și cu un bedean, ne-



am prezentat în uniforme militare la grăniceri. Acolo ni s-au luat uniforme și ne-au dat haine civile – și libertatea... Așa, cu ajutorul acestor oameni vrednici și cu cîteva hărți mici, pe care le aveam, am pornit acasă... și am scăpat de prizonierat... Cînd am ajuns din nou acasă, am lucrat pămîntul. Mai tîrziu, ca pe alți țărani, și pe mine m-au mînat în cooperativă... Ani în șir am trăit viața de la sate, cîteodată mai bine, cîteodată mai rău...

Ce legătură ați avut cu Biserica?

– Toată viața mea am fost legat de Biserică, am fost și sînt și azi credincios. Știu să iert, și îmi place să lucrez pentru comunitate. Am fost ctitor, apoi președintele comitetului bisericesc, aproape 10 ani. Am lucrat și l-am ajutat pe părintele Misarăș, am avut încredere în el, că în anii grei ai comunismului a condus bine turma. În 1958 a construit turnul bisericii. Azi sînt printre cei mai bătrîni credincioși ai comunității noastre din Apateu. Ce se întîmplă aici după 1990 la noi, în preajma bisericii, nu toate îmi plac, dar îmi spun părerea sincer și critic.

Și cum o duceți astăzi?

– Dacă nu aș fi așa de bătrîn, dacă nu ar fi bolile, ar fi mai bine... Dar nu mă plîng... Să nu fim nemulțumiți... Să ne bucurăm că ne putem ruga... Să ne bucurăm că avem puterea de a ierta... Eu, așa, bătrînește, urmăresc cele ce se întîmplă în jurul meu, mă uit la televizor, ascult radio, îmi spun părerea în familie...

Stau pe laviță – și vremea trece – văd cum se rezeșc mașinile, mai stau de vorbă cu vecinii și numai văd că iarăși a trecut o zi...
Șt. Oroian

Bunica

Bunica era o femeie înaltă, subțirică, zîmbea rar și numai din colțul gurii. Nu-mi amintesc să ne fi luat vreodată în brațe sau să ne fi sărutat așa, din tot sufletul, cum o făcea bunicul. Însă grija cu care ne împletea părul moale, atenția cu care ne lega „prima” în codițe ne făcea să simțim că în inima ei avem fiecare un locșor, că dragostea pe care ne-o poartă este adîncă. Știam că ne iubește, fără să ne-o spună vreodată. Cu verișoara mea dormeam în același pat. În patul de lîngă fereastră. De acolo, de sub duna mare, cu privirea încă somnoroasă îi urmăream fiecare pas. Fiecare gest, fiecare mișcare era un adevărat ritual săvîrșit cu sacralitate și mereu în aceeași ordine. Își pieptăna în grabă părul albit de griji, strîngea fiecare fir de păr căzut, îl răsucea pe degetul arătător, ca mai apoi să-l arunce în foc. Se îmbrăca repede, fără să se uite în oglindă. Aducea apă de la fîntînă și o vărsa în „lovor”. Se spăla pe față și pe mîini. Apa rece o făcea și mai aprigă. Pînă cînd bunicul avea grijă de foc, ea aranja paturile. Pe urmă ne sculam și noi. Camera se umplea atunci de chițaitul nostru. Bunicul ne lua în brațe, ne smotocea și cu unicul său dinte ne mușca ușor de obrăjori. Codițele tatii – cum ne spunea el – erau fericite. Cînd totul în casă era aranjat, ne așezam la masa încărcată de bunătăți. Noi, fetele, luam loc pe laviță, în fundul mesei. Din acest moment trebuia să fie liniște. Servirea micului dejun se făcea cu o încărcătură de ceremonial care impunea respect și solemnitate față de noi și față de mîncare. Fiecare secvență era „rînduită”, fiind așezată sub semnul unor reguli severe. Spălați pe față și pe mîini, ne aplecam capul pentru a rosti rugăciunea de mulțumire. Bunica lua pîinea din coșul ei, aproape mîngîind-o, o dezvelea din prosopul brodat de ea încă din tinerețe și cu vîrfuțului făcea cruce pe coajă și numai apoi tăia prima felie. Pîinea întotdeauna era pusă pe masă cu partea plată, cu care atingea vatra. Nu se cuvenea să mîncînci prea mult și prea repede, dar nici prea încet. Terminam de mîncat în același timp. La masă nu ne certam. Se vorbea doar despre lucruri plăcute, cel mult despre treburile de peste zi. Nimeni nu îndrăzne să înjure sau să vorbească urît, pentru că era considerat drept păcat. Bunica ne punea cîte-o porție în farfurie și noi trebuia să mîncăm tot. Văzîndu-ne cu burta plină, bunica zîmbea ușor, în sinea ei dînd laudă lui Dumnezeu. Cînd ne ridicam, mulțumeam pentru toate bunătățile ce ni s-au dat. Bunica strîngea masa, iar fărîmele de pîine le aduna în palmă, apoi le arunca la găini. N-am văzut-o pe bunica nicio dată mîncînd stînd în picioare, din oală sau în timp ce se pieptăna. Avea un respect deosebit față de alimente și îndeosebi față de pîine, pe care le considera drept daruri divine.

Bunicii au „plecat”, dar atmosfera acelor dimineți din copilărie a rămas pentru totdeauna întipărită în mintea mea. Azi, cînd cu mica mea familie, mă așez la masă, în gesturile mele o recunosc pe bunica și îmi dau seama cît de importante sînt aceste reguli, această atmosferă cu care începem ziua. Cînd terminăm cu micul dejun, cu toții plecăm spre treburile noastre, însă cînd apune soarele, ne adunăm din nou în jurul mesei, în jurul pîinii, în jurul „darurilor cerești”.

Ana Hoțopan

Bunico dragă, zîină bună!

Bunico dragă, tare-aș vrea,
Să fii tu nepoțica mea
Să te-mbrățișez, să-ți spun povești
Bunico dragă, tare dragă-mi ești!

Voi crește mare, voi zbura,
Mare fiind, nu voi uita:
Vorba ta blîndă, glasul dulce
Și-atunci, bunico, îți voi da
Inima mea, dragostea curată
Îți sărut mîna bătrîină,
Bunico dragă, zîină bună!

Victorița Petre

Ploaia sfântului Ilie

Plouă!...

Zi și noapte, plouă –
Ploaie veche,
Ploaie nouă,
Ploaie-n rate
Calculate
De cerescul cămătar,
Și la termen, achitate –
Să ne spele de păcate
După noul calendar...

Ploaia sfântului Ilie
Abia stă...
Și-ncepe iar!...

Parcă-ar fi o pădăie
Ca barba sfinției-sale –
Barbă fără-asemănare,
Ce se spulberă-n spirale
Pete «România Mare»,
Pe care sfântul Ilie
Ar fi luat-o cu chirie
Pentru... hidroterapie!...

Plouă!...
Zi și noapte, plouă...
Plouă-așa cum nu se știe
Să mai fi plouat cândva...
Plouă-așa
Ca și cum sfinția-sa
N-ar fi om de omenie,
Și-ar fi –
Doamne!... Cum să zic?...
Om ca noi – la suflet mic –
Om adică, cu păcat,
Nu chiar sfânt adevărat...

Plouă!...
Zi și noapte, plouă...
Plouă așa ca și cum ploaia
N-ar fi ploaie, ci... potop!...

Stop, sfinte Ilie...
Stop!...
Domolește-ți telegarii
Și mai crapă-ți barba-n două,
Că de când tot plouă... plouă,
Ploaie veche,
Ploaie nouă,
Ne-au murit toți cărturarii
De fizie,
Și-n spital
Nu ne-a mai rămas decât
Un poet, cu-o tuse-n gât
Ca o strofă de... cristal!...

Nu-l lăsa, sfinte, să moară,
Că-i păcat de-așa comoară!...
Nu-l lăsa să moară-n ploaie
Ca pe-o biată cucuvaie...
Iar de-o fi să fie așa
Cum socoți sfinția-ta,
Vreau să zic
Să-l pedepsești
Pentru faptele-i lumești,
Dă-i cerneală și hîrtie
Și-un consemn ceresc,
Să-și scrie
Ultima lui poezie:
Ploaia sfântului Ilie!...

Ion Minulescu

Ion Minulescu (de fapt Minculescu) a fost de la început primit ca exponentul cel mai integral al simbolismului român, și el însuși a dat în acest sens o sonoră proclamație în versuri:

De unde vin?
Eu vin din lumea creată dincolo de zare –
Din lumea-n care n-a fost nimenea din voi,
Eu vin din lumea-n care
Nu-i ceru-albastru;
Și copacii nu-s verzi așa cum sînt la voi,
Din lumea Nimfelor ce-așteaptă sosirea Faurilor goi.
Din lumea cupelor deșarte și totuși pline-n orice clipă,
Din lumea ultimului cîntec,
Purtat pe-a berzelor aripă
Din țărîm în țărîm,
Din țară-n țară,
Din om în om,
Din gură-n gură, –
Din lumea celor patru vînturi
Și patru puncte cardinale!...

Poetul prevedea rezistența obișnuită a opiniei publice, în fața oricărei noutăți:
Dar poarta a rămas închisă la glasul artei viitoare.



Va fi...

Va fi-ntr-o noapte caldă de mai.
Cînd vei intra
În parcul meu,
Nisipul aleelor deșarte,
Îmbrățișînd pantofii tăi albi, va tresări...
La revederea celei venite de departe
Copacii vor zîmbi...
Ferestrele-mi închise se vor deschide iar,
Și-n vasele uitate pe albe etajere.
Buchetele uscate de alb mîrgăritar
Vor palpita
Ca-n ascultarea unui demonic Miserere!...

Va fi-ntr-o noapte caldă de mai.
Cînd vei veni.
„Olimpia” din cadru-i îți va surîde iar,
Ceasornicu-n perete va respira mai rar
Și mutele covoare, pe jos, vor tresări...
Demonul nebuniei va coborî din nou
Pe-albastrele sofale
Și albele dantele,
Aripa lui va stinge lumina-n candelabru,
Iar noi,
Sub ocrotirea tăcutelor perdele,
Postum ca și-ngropații de vii, într-un cavou,
Ne vom iubi-n parfumuri de brad și de cinabru.
Și-apoi...

Va fi într-o seară poate ca și alte seri.
Va fi
O seară de octombrie cu palpitări discrete
De frunze,
De imagini,
De pleoape
Și regrete...

Vail... cea din urmă seară cînd tu vei mai veni
Va fi o aiurare de toamnă pe sfîrșite,
O aiurare-n versuri brodate pe-o batistă –
Simbolul despărțirii...

Și-atîta tot...

Și-apoi
Nu va mai fi nimica,
Nu va mai fi nici soare,
Nu va mai fi nici lună,
Nici stele căzătoare...
Și față de noi singuri,
Poate
Nu vom mai fi nici noi!...

Strofe pentru lumină

Și se făcu lumină!...
Și iată-te stăpînă pe cei ce-aveau să fie stăpîni
pe-ntreg pămîntul...
Și iată-te-mpreună cu ei, pornind de mîină, ca
să-i deprinzi cu focul, cu ploaia și cu vîntul...

Și le-arătași albastrul însîngerat de soare, pă-
durile cu cedri și munții cu cărbuni, cîmpiile cu
grîne și mările cu sare, livezile cu prune și iarba cu
pășuni...

Și le-arătași viața multiplă-abia creată, și din
pămîntul umed, treptat, treptat, cum naște și pa-
sărea ce zboară și peștele ce-noată, și lupul rău ce
urlă, și mielul blind ce paște...

Și le-arătași putînta refugiului prin peșteri, și
trestia să-și facă colibele pe lacuri, și cremenea cu
care lucră primii meșteri, oțelul pentru sulii și
lemnul pentru arcuri...

Și le-arătași minunea ce-nfiorează noaptea, pe
cei ce dorm alături – strein lîngă streină –
Și taina-mpreunării, sortită-n ziua-a șaptea...
Și le-arătași urmașii...
Și se făcu lumină!...

Romanta fără econ.

Iubire - bibelon de portelan.
Direct înfîl în viața efemeră,
Te regăsești pe acilari etajeri
Pe care te-ai lăsat acum un an!...

Îți multumesc!
Dar cum?... Ce s'întîmplă?
Ce refuză caritabil te-a pînțat
În lipsa mea,
În lipsa ei,
În lipsa noastră?...
Ce demn alb,
Ce pasăre albastră
Ți-a stat de reghe-atata timp n-ți-ai grijit
De m-ți-ai speriat,
În m-ți-ai prăfuit?...

Iubire - bibelon de portelan
Direct înfîl în viața efemeră,
Romani pe zi, acilari vinde scrie.



Vasile ROXIN

debut jurnalistic • debut literar • redactor

Un ziarist înăscut, care și-a confirmat statutul îndeosebi în perioada budapestană a apariției Foii noastre, redactor multă vreme al ziarului și, la rîndu-i, inițiator de ziar în limba română, Vasile Roxin (n.1944) întârzie neiertat de mult un debut în volum individual, ca și colegul Gheorghe Santău de care am vorbit în fișa trecută. Ca în cazul aceluia, o varietate de materiale, cu reale disponibilități reportericești și capacități de deschidere a textului său jurnalistic spre construcție literară, precum și o mobilitate a preocupărilor din zone vaste de problematice jurnaliste, impun o selecție care să strîngă în volum o contribuție de neocolit la temelia presei românești din Ungaria. Un volum de texte de Vasile Roxin oferă nu numai un model de scris pentru presă, dar și un spirit inovator în formule jurnaliste (rubrici și genuri diverse), un tip receptiv de atitudine și un jurnalist dotat cu fler și comunicare deschisă, uneori cu un acut simț al polemicii și al dialogului erudit.

Încercarea de apropiere de ziarul românesc se petrece în seria a doua a apariției periodice de sub conducerea lui Petru

Anton și, cu întreruperi, sub redacția lui Pálffy Endre. *Poșta redacției* a ziarului, în numărul 5/1 martie 1959 îi transmite un mesaj încurajator la materialele trimise. Elevul din clasa a 8-a din Micherechi debutează în numărul următor al ziarului românesc, cu o corespon-

dență din localitate, strînsă în idei și formulare (nr. 6/15 martie 1959). **Debutul jurnalistic** al acestui an este reconfirmat spre sfîrșitul anului, cînd i se publică texte-ghicitori, la pagina pentru tineret (nr. 24/ 15 decembrie 1959). Ca elev la liceul din Giula, Vasile

Roxin se dovedește cu disponibilități spre munca de cercetare, alături de colegul său Mihai Kozma (*Liceeni cercetători*, în F.N., an VI [XII], nr. 21/ 1 noiembrie 1962). În ultimul an de liceu se petrece și **debutul literar** al lui V. Roxin. Rubrica inițiată sub șefia lui Pálffy Endre: *Din creația elevilor noștri* poate fi considerată o pepinieră de lansare a tinerilor condeieri ai comunității. Poezia-pastel *Toamna*, publicată în nr. 23/ 1 decembrie 1962 atestă o sensibilitate lirică de mare concentrare a expresiei și cu prelungiri în meditații concise.

Cea mai rodnică activitate ziaristică a lui Vasile Roxin se desfășoară în faza budapestană a Foii noastre, între 1963 și 1971, simultan cu studiile universitare, în preajma profesorilor săi Pálffy Endre, Tamás Lajos, Domokos Sámuel. Reportajele sale de la Micherechi (*O duminică după masă la Micherechi*, în vizită la Micherechi, din 1969) construiesc rotund și o creație literară: un scurt dialog mută accentul de la evenimentul imediat spre o direcție mai largă, culturală. Fantezia și cultivarea situației sur-

literare de marcă (*La Balaton... de vorbă cu Ana Blandiana*, în nr. 12/15 iunie 1970). Vasile Roxin este inițiatorul unui ciclu de interviuri-profil, susținut ulterior de Tuți Martin. În ultima etapă budapestană a Foii, Vasile Roxin este și un pasionat prozator, care transformă narațiunea într-un joc la interferența dintre reportaj și ficțiune. Nuvela *Dubiul* (în nr. 18, 19, 20/1969), prețuită la unul din concursurile ziarului, cultivă situația neașteptată, dar și suspansul și ambiguitatea, într-o formulă modernă.

După revenirea ziarului la Giula și o dată cu schimbarea echipei redacționale, prestația de redactor a lui Vasile Roxin l-a încurajat să continue să sprijine comunitatea, prin acțiuni de popularizare a acțiunilor și valorilor ei, prin alt fel de presă, susținînd constant și jurnaliștii de la Foaia noastră să publice în ziarul *Săptămîna în Ungaria* (1980-1987), supliment în limba română al ziarului *Magyar Hét*. Materiale precum *Vă prezintăm Foaia noastră* (în nr. 9/25 aprilie 1982), *Întîlnire cu Ilie Ivănuș* (în nr. 3/24 februarie 1985), *Jubileul catedrei de română din Seghedin* (în nr. 15/18 august 1985), *Publicații românești în R.P. Ungară* (în nr. 3/23 februarie 1985), ca și semnăturile românilor intelectuali în aceste pagini coordonate de V. Roxin (Maria Berényi, Tiberiu Herdean, Domokos Sámuel, Lucia Borza, Petru Cîmpian, Ioan Sz. Kiss) demonstrează un spirit de solidaritate, care a menținut multă vreme legături afective și culturale între ziarul românesc de la Giula și comunitatea românească de la Budapesta. În manuscris se află un ciclu de proze memorialistice *Acele vremuri de neuitat*, publicate fragmentar prin ziarul românesc sau în *Calendarul românesc*, proze care așteaptă ivirea în volum și care ar confirma, credem, deschiderea polifonică a scrisului activ al lui Vasile Roxin.

Cornel Munteanu

Din fișele următoare: Alexandru Hoțopan (5), Maria Berényi (6), Mihai Cozma (7) și alții.

LA BALATONFURED... DE VORBĂ CU ANA BLANDIANA

Poeta Ana Blandiana este cunoscută de cititorii noștri, dar și de publicul cititor maghiar. E ardeleană. S-a născut la Timișoara, în anul 1942. Blandiana — e un sat lângă Alba Iulia, aici s-a născut mama poetă. Școlile superioare le-a terminat la Oradea și la Cluj (facultatea de filologie, secția română). În prezent e redactor la „Anfiteatru”, revistă literară a studenților.

În hotelul hotelului Anna-bela de la Balatonfured — în timpul festivalului internațional al poeziei — era forțată mare. În sfîrșit, am găsit un loc unde să stăm de vorbă. Primele cuvinte ale poetei:

— Sunt ardeleană, așa că întîlnirea cu ungarii și cultura maghiară nu a fost o surpriză pentru mine. M-a întîmpinat faimoasa Budapesta și Dunărea, care se leagă strîns de ea.

Fîndcă ne așezasem pentru o convorbire și nu pentru interviu, ideea aceasta mi-a venit brusc, nu eram pregătit, am întrebă-o pe doamna Blandiana, la ce întrebări e dispusă să răspundă:

— Orice, în afară de cele legate de feminilitate, poezia feminină, etc.

— Totuși, ca fetiță, cînd ți s-a născut cîndei în mîină?

— Bineînțeles, cînd am început să scriu, la patru ani. Dar versuri am început să scriu ceva mai tîrziu, pe la vîrsta de zece ani. Dar ca să vorbesc serios, am debutat în revistele de literatură (după ce publicasem mai mulți ani în cele pentru copii) la 17 ani.

— Cînd ți s-a născut de marele public? Cu alte cuvinte, cînd s-a împlinit explozia?

— Am publicat pînă acum trei cărți: *Persoana înția plural*, *Cultura vulnerabilă*, și *A treia taină*. Pentru critici, ex-



plozia a fost primul volum, pentru mine cel de-al doilea, iar pentru marele public, publicarea săptămînală (începînd cu aproape trei ani în urmă) a unei serii de eseuri, grupate sub titlul *Antijurnal*, din revista *Contemporanul*. Din vîrșurile de versuri îl consider cel mai definitoriu pe ultimul

— A treia taină —, așa cum sînt convinsă că în permanență preferințele se vor muta pe cel din urmă volum publicat, pe cel mai aproape de adevărul sufletului meu din momentul respectiv.

— Aveți contact cu literatura maghiară?

— Îl cunosc cel mai bine pe Ady și îl consider fără discuție unul dintre marii poeți ai acestui secol. Faptul că nu cunosc limba maghiară, deși traduceri în română sînt numeroase, este o barieră de netrecut. Poezia nu e traducibilă și ceea ce pot face traduceri este doar să sîdăscă bînușă la unii mari poeți care există, dar nu poate trece hotarele limbii necunoscute.

— Actualele întîlniri, conferințe internaționale a poeziei s-a oferit ceva nou?

— Mi-a dat prilejul să întîlcesc și ca oameni, cîteva puncte respectate de mult. Mi-a dat prilejul să întîlcesc cîteva vechi cunoștințe. Mi-a făcut plăcere astfel să-l cunosc pe Zoltán Jékely, poet remarcabil și excelentul cunosător și traducător al poeziei românești; mi-a făcut plăcere să-l revăd pe Ferenc Juhász, știut de la o conferință asemănătoare din Finlanda și bînuș de atunci ca un adevărat și neobișnuit poet.

De altfel cred că acesta și este rostul unor asemenea conferințe: cunoașterea directă, schimbul personal de idei, care se petrece mai mult în pauzele lucrărilor. Luările de cuvînt au fost în bună parte interesante, dar în ultimă instanță poezia — această noțiune indefinibilă nu poate fi cuprinsă într-o discuție, mult mai important fiind să-i vezi, să-i ascuți recitînd și trăind pe cei care sînt izvoarele ei în lumea de azi.

V. Roxin

Cupa UEFA pe malurile Bosforului

Hagi și Popescu pentru gloria fotbalului turc

Cea mai mare performanță a fotbalului turc a fost obținută miercuri trecută de Galatasaray Istanbul, care după 120 de minute de joc și a loviturilor de departajare a reușit câștigarea Cupei UEFA. La această victorie au contribuit din plin și internaționalii români Gică Hagi și Gică Popescu, ultimul fiind practic cel care a făcut ca trofeul să ajungă pe malurile Bosforului, penalty-ul transformat de el consfințind înfrângerea celor de la Arsenal Londra. Precum s-a văzut și la televizor, Hagi, la vârsta de 35 de ani, a reușit să rămână dirijorul jocului Galatei. Execuțiile sale tehnice au fost eternizate de camerele de luat vederi, al căror subiect preferat era „Maradona Carpaților”. Deși eliminat din joc, după ciocnirea cu Tony Adams, Hagi a adus o contribuție considerabilă la reușita echipei sale.

Presa internațională îi laudă pe cei doi români

Cel mai prestigios cotidian de specialitate din Italia, *Gazzetta dello Sport*, titrează „Galatasaray nella storia” despre Hagi, spunându-se că la 35 de ani continuă să facă minuni pe gazon. Cotidianul spaniol *AS* îi aduce laude mari lui Gică Popescu, autorul golului decisiv, în timp ce *Marca*, cu toate că insistă mai mult pe incidentele din afara stadionului, se arată impresionată de acțiunile individuale ale căpitanului echipei naționale a României. Agenția EFE spune că Hagi a fost cel mai încurajat jucător la Copenhaga, în timp ce cotidianul portughez *O Jogo*, sub titlul „Napate de Gala... tasaray”, se oprește asupra cartonașului roșu primit de Hagi, după ce remarcase evoluția acestuia din prima repriză. Cum era și normal, ziarele din Marea Britanie insistă asupra gravelor incidente petrecute înaintea meciului. *The Sun* prezintă o imagine cu adevărate scene din filmele de groază, în timp ce *The Mirror*, deși linia generală a articolelor este aceeași, nu uită să spună că Gică Popescu le-a dat lovitura de grație.

Păcat pentru singele vărsat

Înfocații suporterii turci nu numai în țara lor, ci în întreaga Europă și-au manifestat bucuria nemărginită. În timpul veseliei descătuseate, din păcate, numeroși nevinovați au rămas răniți și chiar morți. Actele de violență oricum umbresc marea victorie, punându-i pe gânduri pe organizatorii marilor turnee europene. Deși forțele de poliție au făcut tot posibilul, totuși n-au fost în stare să frîneze agresivitatea suporterilor, care au soldat cu numeroase cazuri mortale și cu zeci de grav răniți.

Ecoul din România

În România, postul național România 1 a transmis în direct toate meciurile ale marșului glorios, iubitorii de fotbal ținând pumnii pentru vedetele echipei naționale în speranța că reușita lor în Cupa UEFA va avea impact pozitiv și asupra evoluției tricolorilor, la Campionatul European. Tehnicianul naționalei, Emeric Ienei a apreciat evoluția

luția jucătorilor săi în felul următor: „Această reușită este foarte bună pentru moralul lui Hagi și Popescu, moral pe care îl vor aduce cu ei și la echipa națională și de care vor beneficia și jucătorii mai tineri, care nu au cunoscut astfel de satisfacții”. Președintele Federației Române de Fotbal, Mircea Sandu a declarat: „Acest trofeu vine ca o încununare a carierei lui Hagi și sper într-o evoluție cât mai bună a tricolorilor la Euro 2000”.

Ce fel de impact va avea gloria Galatasarayului asupra evoluției României la CE rămâne în treburile viitorului. Hagi a declarat, că nu se gîndește la ce va fi după EURO 2000, dacă se retrage din fotbal sau mai rămîne în joc. Oricum, un obiectiv trasat de el, câștigarea Cupei UEFA, a fost realizat. Probabil că celălalt, titlul de campion european, va fi cu mult mai greu de îndeplinit. Dar cu o jumătate de an în urmă cine credea serios în drumul glorios al turcilor? **Ștefan Crăsta**

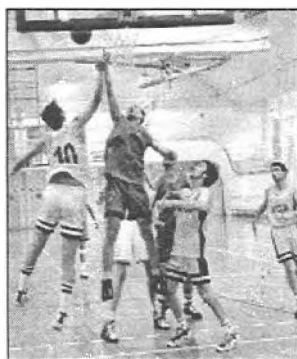
Ilie Năstase joacă un meci demonstrativ la Budapesta

Unul dintre cei mai scilipitori ași ai tenisului tuturor timpurilor, românul Ilie Năstase va juca la acest sfîrșit de săptămînă pe terenul de zgură din Budapesta. Veșnic tînărul profesor al jocului alb va avea un meci demonstrativ la Academia tenisului din capitala Ungariei. Aici se desfășoară turneul internațional dotat cu 50 000 USD. Pentru acest premiu intră în joc mult mai tînărul conațional al lui Ilie Năstase, Dinu Pescariu, căruia îi poate fi adversarul numărul unu jucătorul maghiar, Noszály Sándor. Finala turneului de tenis de cîmp de pe Római va începe sîmbăta, 27 mai, la ora 10. Meciul lui Năstase va încheia turneul budapestan. Biletele costă doar 300 ft.

Baschetbaliștii din Arad la Giula

În săptămîna trecută, în hala sporturilor din Giula a avut loc o întîlnire prietenească între baschetbaliștii giulani și orădeni. În prima etapă a meciului, jocul a fost la egalitate. În a doua parte, giulanii au început mai bine, cu elan mai mare, încît au reușit să câștige cu mare avans de puncte.

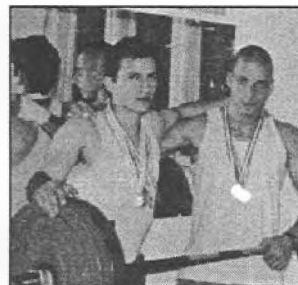
Rezultatul final: Gyula Color KC-Unicum Arad 82-64 (43-31).



Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionat național, divizia II.	
Giula-Kiskunfélegyháza	4-2
Campionat național, divizia III.	
Kisújszállás-Bátania	5-0
Campionat județean, Bichiș, divizia I.	
Mezőberény FC-Altea 6-0 (Meci amînat)	
Aletea-Micherechi	0-5
Campionat județean, Bihor, divizia I.	
Jaca-Mikepércs	3-0
Leta Mare-D. Kinizsi 1-3	
Campionat județean, Bichiș, divizia III.	
Csárdaszállás-Micherechi II	5-2
Gerendás-Chitighaz	1-3
Pitvaros-Leucușhaz	2-1
Campionat județean, Bihor, divizia III.	
Pocei-P. MAV	0-0
Báránd-Săcal	4-3

Clubul sportiv din Aletea



La 7 mai a fost organizat la Tiszaujváros campionatul național de tineret și juniori la haltere.

Sportivii aleteni au participat la competiție și de data aceasta cu mult succes.

Kun István Endre (în categoria tinerilor de 67,5 kg) a luat medalia de aur, ridicînd 107,5 kg. În categoria juniorilor de 67,5 kg, **Kotroczó Ferenc** a luat tot medalia de aur, ridicînd 112,5 kg. **Barna János**, cu 130 kg, a terminat numai (?) pe locul doi, în categoria juniorilor de 75 kg.

Clubul a fost organizat în anul 1989, cu cîțiva tineri ambițioși în cazarma pompierilor.

Pînă în 1998 nu au participat la concursuri naționale. Pentru prima dată, trei tineri „puterici” din Aletea au participat la o competiție în '98 la Győr, toți trei au luat medalie de aur.

„Cînd ne-am prezentat la primele campionate, ceilalți nici nu știau unde se găsește Aletea pe hartă. Acuma, cînd sosim într-un oraș (ca și la Győr), organizatorii trimit chiar mașina înaintea noastră, să ne rădăcim. Cred că sîntem simpatici și celorlalți concurenți. Acum clubul are 30-40 membri, numai cu latura financiară stăm cam prost. Din partea primăriei am primit pe anul acesta numai 80 000 de forinți. (Altă echipă care nu realizează mai nimic, a primit chiar milioane)...Sponsorii sînt puțini în oraș, ca atare există probleme și cu deplasarea la concursuri... Sportivii nu au nici tricouri uniforme... Următorul concurs va fi ce de-al VIII. campionat național, la Balatonlelle, în 27 mai. **MIC**

Din nou Schumacher pe locul unu

Duminică, la 21 mai, pe programul *m1* am putut urmări Formula 1 la Nürburgring. Concurenții au pornit de la linia de start de pe pozițiile următoare. 1. Coulthard 2. Michael Schumacher 3. Häkkinen 4. Barrichello 5. Ralf Schumacher 6. Trulli.

Häkkinen a pornit de pe locul 3., dar a luat mai bine startul, folosindu-se de ocazie, în timp ce Coulthard și „Schumi” au fost preocupați numai unul de altul. Competiția a fost foarte emoționantă, mai ales că începînd din runda a 3-a a plouat ca din găleată. Din această cauză mai mulți concurenți au deraiat, trebuind să întrerupă cursa. Schumacher l-a întrecut pe Häkkinen cu 13.8 secunde, pe ceilalți i-a depășit cu cîte o rundă.

Cîștigători: 1. M. Schumacher (Ger., Ferrari) 1:40:00. 307 oră, viteza medie 175,540 km/h. 2. Häkkinen (Finl., McLaren-Mercedes), 3. Coulthard (M. Br., McLaren-Mercedes), 4. Barrichello (Brazilia, Ferrari), 5. Fisichella (Italia, Benetton-Playlife).

Tabela campionatului: 1. M. Schumacher 46 p., 2. Häkkinen 28 p., 3. Coulthard 24 p., 4. Barrichello 16 p., 5. Ralf Schumacher 12 p., 6. Fisichello 10 p.

Tabela de punctaj a constructorilor: 1. Ferrari 62 p., 2. McLaren-Mercedes 52 p., 3. BMW Williams 15 p., 4. Benetton-Playlife 10 p., 5. Iorda-Mugeni Honda 9 p., 6. BAR-Honda 6 p.

2. FORMULA 1 la Hungaroring

1. Cine a cîștigat cursa din Melbourne în anul trecut? 1 p.
2. În ce an s-a organizat pentru prima dată competiție de F1 la Melbourne? 1p.
3. Cine a cîștigat prima cursă din Melbourne? 1 p.

B. Montreal GP

1. Lungimea rundei? 1 p.
2. Numărul rundelor? 1 p.
3. Lungimea cursei? 1 p.

C. Pronostic:

Cine vor ocupa primele 6 locuri la Monte Carlo? (Dacă se potrivește numele și calificarea, atunci cîte două puncte, dacă numai numele, atunci cîte-un punct). În total 12 puncte. Max.: 18 p.

Termenul de înaintare: 2 iunie 2000.

Adresa: Foaiă românească, 5700 Gyula, str. Gh. Doja nr. 8.

Nu uitați să precizați pe plic: **2. - Formula 1.**

Următoarele meciuri de fotbal

27 mai (sîmbătă)	
Pusztaföldvár-Chitighaz	17.00
Leucușhaz-Telekgerendás	17.00
Tiszacsege-Leta Mare	17.00
Micherechi II.-Deaun (Kötegyán)	17.00
28 mai (duminică)	
Giula (zi de odihnă)	
Bátania-Kerekegyháza	17.00
Micherechi-Ciorvaș	17.00
Csabacsőd-Aletea	17.00
Hajdúsámson-Jaca	17.00
Săcal-Pocei	17.00

ROMÂNIA

Luni, 29 mai

11.00 Surprize, surprize 13.00 Jurnal 13.15 TVR Craiova 14.00 Pro Patria 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Serial. Hiller și Diller 17.30 Agenția de plasare 18.00 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Avanzpremiera 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 19.55 Iartă-mă! O provocare către toți cei care s-au certat cu o persoană dragă și doresc să se împacă în fața camerelor de luat vederi. 20.55 Cu ochii'n 4 21.35 Jurnalul Academiei Cațavencu 21.50 Serial. Cazuri ciudate 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Turneul de Tenis de la Roland Garros 23.25 Marele Jazz.

Marti, 30 mai

6.00 Matinal național 8.00 TVR Iași 9.00 Agenda electorală 9.25 Puncte cardinale 9.50 Drumul spre Europa 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.05 Serial. Cazuri ciudate 11.55 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan. Lumea PC-ului 13.30 Repere sacre 14.00 Oameni ca noi 14.30 Conștiința 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 La telefon, muzica populară! 16.30 Studioul electoral 17.30 Medicina pentru toți 18.00 Corect! 18.10 Avanzpremiera 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 19.55 Telesinema. Caracter 22.00 Jurnalul Academiei Cațavencu 22.15 Nu trageți! 22.30 Jurnalul de noapte 22.45 A-Facerea 23.30 Turneul de Tenis de la Roland Garros.

Miercuri, 31 mai

6.00 Matinal național 8.05 TVR Iași 9.00 Agenda electorală 9.25 Agenția de plasare 9.55 TVR Cluj-Napoca 11.00 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Căsătorie imposibilă (R) 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Telesinema (R). 15.35 Magazin folcloric 16.30 Studioul electoral 17.30 Impas în doi 18.00 Corect! 18.10 Avanzpremiera 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 19.55 Film. Tai Pan 22.00 Jurnalul Academiei Cațavencu 22.15 In Flagrant 22.50 Jurnalul de noapte 23.05 Copii și monștri. 24.00 Turneul de Tenis de la Roland Garros.

Joi, 1 iunie

6.00 TVR Iași 9.00 Agenda electorală 9.25 Impas în doi 9.55 TVR Cluj-Napoca 11.05 Tezaur folcloric (R) 11.55 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Destinul unei națiuni 14.00 Conștiința 15.00 Scena 15.30 Librăria pe roți 16.00 Lumea și noi 16.30 Studioul electoral 17.30 Casa mea 18.00 Corect! 18.10 Avanzpremiera 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Sport 20.05 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Căsătorie imposibilă 21.05 Reflecții rutiere 21.20 Jurnalul Academiei Cațavencu 21.35 Serial. Aristocrații 22.30 Jurnalul de noapte 22.45 Punct Ochit 23.45 Turneul de Tenis de la Roland Garros.

Vineri, 2 iunie

6.00 Matinal Național 8.00 TVR Iași 9.00 Agenda electorală 9.25 Casa mea 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 Biserici condamnate 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan 13.30 Evrika 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Top Voiaj 16.30 Cuvânt pentru necuvântătoare 17.10 Corect! 17.20 Pentru dumneavoastră doamnă 18.00 Corect 18.10 Avanzpremiera 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 19.55 Ploaia de stele 21.25 Jurnalul Academiei Cațavencu 21.40 Culise 22.25 Jurnalul de noapte 22.40 Turneul de Tenis de la Roland Garros 23.10 Film. Furie spațială.

Sâmbătă, 3 iunie

6.00 Film Ploaia de stele 7.20 Serial Zorro 8.15 Desene animate 9.30 Art-Mania 10.30 Dicționar de muzică 11.30 Garantat 100% 12.30 Arca...Marine! 14.35 Serial. Echipa de salvare 15.30 Auto Club 16.05 Serial. Mare schimbătoare 17.00 Telescenciclopedia 18.00 Serial. Hotelul Payne 18.30 Jurnal 18.55 Fotbal: România-Grecia 21.00 Surprize, surprize 23.00 Turneul de Tenis de la Roland Garros 23.30 Film. Vagabondul.

Duminică, 4 iunie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul credinței 8.00 Desene animate. Donald răpitorul la 50 de ani 8.30 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viața satului 11.30 Tezaur folcloric 11.20 De luni, pină duminică 13.00 Național TV Bingo Liberty 16.00 Serial. Blankenese 16.55 Spectacolul lumii 17.25 Trupa de șoc 18.05 Serial. Justiție militară 19.00 Jurnal 20.25 Duminica sportivă 19.40 Film. Întâlnire cu fiica președintelui 21.10 Jurnal 21.15 Pe față 23.15 Turneul de Tenis de la Roland Garros.

ROMÂNIA

Luni 29 mai

11.00 Tip-Top, Mini-Top! (R) 11.45 Un popas pe săptămână (R) 12.00 Desene animate 12.30 Medalion de interpret 13.00 Toți împreună 13.45 Știri 13.55 Grădina lui Cupidon (R) 15.15 Documentar 15.45 Serial Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Se întâmplă acum 18.40 Punct și de la capăt 20.15 E dreptul tău! 20.45 Magazin sportiv 22.05 Știri 22.10 Armonii clasice 23.00 TVM Mesager.

Marti 30 mai

6.00 Serial (R). O bufnă în noapte 6.50 Serial (R) Domnișoara Andrea 7.40 Documentar Istoric (R) 8.30 Magazin muzical pentru tineret 11.30 Atlas (R) 12.00 Desene animate 12.30 Tribuna partidelor parlamentare 13.00 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Ferma (R) 14.55 Start Rec (R) 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR2 18.00 Știri Bancare și bursiere 18.05 Se întâmplă acum 18.40 Credo 19.45 Spațiu Francfon 20.15 Puls 2000 21.00 Călătorind prin țară 21.15 Serial. Alfred Hitchcock prezintă... Fratele vitreg 22.05 Știri 22.10 Lentila de contact 23.00 TVM Mesager.

Miercuri 31 mai

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Jucătorii 7.35 Serial (R) Fratele vitreg 8.30 Magazin muzical pentru tineret 11.00 Veni, Video, Vicii! 11.30 Arca lui Noe (R) 12.00 Desene animate 12.30 Nouă meșteri mari (R) 12.45 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Puls 2000 (R) 14.40 Veni, Video, Vici! 14.45 E dreptul tău 15.25 Rapsozii satelor 15.45 Serial Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Se întâmplă acum 18.40 18.35 Film. Alo, ați greșit numărul 20.05 Video-clipuri 20.15 Mit și istorie 21.00 Călătorind prin țară 21.15 Serial. Laba de maimuță 22.05 Știri 22.10 Lentila de contact 23.00 TVM Mesager.

Joi 1 iunie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia misterioasă 7.40 Serial (R) Laba de maimuță 8.30 Magazin muzical pentru tineret 9.30 Desene animate 11.00 Veni, Video, Vicii! 11.30 Arta apărării 12.00 Desene animate 12.30 Tribuna partidelor parlamentare 13.00 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Mit și istorie (R) 14.40 Veni, video, vicii! (R) 14.55 Orizont spiritual 15.25 Antologia jocului popular 15.45 Serial Domnișoara Andrea 16.35 Serial Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Se întâmplă acum 18.35 Cinematograful de artă 20.15 Turnul de control 21.00 Călătorind prin țară 21.15 Serial. Fereastră 22.05 Știri 22.10 Enigmatica Terra 22.45 Armonii clasice 23.00 TVM Mesager.

Vineri 2 iunie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R) Femeia misterioasă 7.35 Serial (R) Fereastră 8.30 Magazin muzical pentru tineret 9.30 Desene animate 11.00 Veni, Video, Vicii! (R) 11.30 D'ali lu' Mitică (R) 12.00 Desene animate 12.30 Tradiții 13.00 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Turnul de control (R) 14.40 Vineri, Video, Vicii! 14.55 Osia Lumii 15.25 Din folclorul popoarelor 15.45 Serial Domnișoara Andrea 16.35 Serial Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Se întâmplă acum 18.40 Melodii populare 19.00 Grădina lui Cupidon 20.15 Afaceri la cheie 20.45 Călătorind prin țară 21.00 Știri 21.10 Film Întoarcerea acasă 22.45 Armonii clasice 23.00 23.25 TVM Mesager.

Sâmbătă 3 iunie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R) Femeia misterioasă 8.30 Osia Lumii 9.00 Lumea de mine 10.35 Care pe care 12.15 Serial de călătorii 13.15 Serial Îngeri buclucași 13.40 Știri 13.45 Atlas 14.20 Documentar istoric 15.10 D'ale lu' Mitică 15.45 Serial Domnișoara Andrea 16.35 Documentar 17.00 Scrimă 18.45 Un secol de cinema 19.45 Serial. Familia și legea 20.35 Top TVR2 21.35 Știri 21.40 Serial Star Trek – Voyager 23.00 TVM Mesager.

Duminică 4 iunie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial Femeia misterioasă 8.30 Credo 9.00 Virtuozii ai instrumentelor populare 9.15 Ferma 10.15 Un popas pe săptămână 10.35 Tip-Top, Mini-Top! 11.25 Arca lui Noe 13.00 Start Rec. Magazin științific 12.45 Cai putere 13.15 Serial. Îngeri buclucași 13.45 Știri 13.50 Video-Clipuri 14.00 Scrimă 15.00 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Memoria teatrului 16.00 Volei feminin: România-Polonia 17.30 Telegiurnal TVR2 17.40 Film. Semne de bogăție 19.15 Documentar 19.45 Serial. Familia și legea 20.40 Serial. Beavis și Butthead 21.05 Știri 21.10 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Rivalii 22.30 TVR Mesager.



ProTV Internațional este transmis pe satelitul **HOT BIRD 3**, situat la **13 grade Est**, putând fi recepționat cu orice receptor digital local situat pe frecvența **12202,75 MHz**. În România, acest program este transmis **NECODAT** între orele 00.00 – 10.00 (ora României).

Luni 29 mai

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A – Rezumat 3.00 Știrile ProTV – Știrile despre viață pur și simplu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marti 30 mai

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri 31 mai

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profetii despre trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Joi 1 iunie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Sararu 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri 2 iunie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sâmbătă 3 iunie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal: Divizia A: UFC Rapid-FCU Craiova 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectiva Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă Acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Sararu 3.00 Echipa mobila 3.30 Steaua ta norocoasă 5.30 Retrospectiva P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică 4 iunie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Etapei 24.00 Echipa mobila 0.30 Vacanta Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superabracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobila 5.30 Promotor 6.00 Profetii despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372 e-mail:

inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la: <http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă:

18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

29 MAI, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

30 MAI, MARTI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.50 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

31 MAI, MIERCURI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanzpremiera „Ecranul Nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

1 Iunie, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 „Oameni care au fost...” – literatură, muzică, artă – serialul Elenei Munteanu 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

2 Iunie, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Ce s-a mai întîmplat la Liceul Bălcescu din Giula? – relatează Andreea Gurzău 11.55 Revista presei „Foaia românească” 11.00 Magazinul „Lumea femeilor” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Virșet 11.50 Știri și cunoștințe din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

3 Iunie, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00 „Pe unde Europei” – magazin euroregional 15.58: Încheiere.

4 Iunie, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30 Retrospectiva săptămînii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30 Emisiune religioasă baptistă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

31 mai 2000 (m1 ora 13.25)

Reluare: 3 iunie 2000 (m2 ora 10.45)

Programul prevăzut al emisiunii românești:

În prima parte a emisiunii românești vă relatăm despre ziua culturală românească din Bihor, care a fost organizată la Apatu. În continuare vă călăuzim la redacția săptămînalului românesc din Ungaria. „Foaia românească” are un nou format și un nou conținut, despre aceste două aspecte ne vorbește directoarea Eva Iova. La sfîrșitul programului veți afla cum sînt sprijinite Bisericele Ortodoxe din Ungaria.

Realizator: Aurel Becan

România este una dintre primele țări care a născut personalități în domeniul construcțiilor de aeronave și a pus bazele unei industrii aeronautice. La 18 martie 1906, românul **Traian Vuia** a efectuat lângă Paris un zbor cu o aeronavă, proiectată și construită de el, care a reușit să decoleze cu mijloace proprii de bord. Era prima de acest gen din lume. În 1910, românul **Henri Coandă** încearcă, tot lângă Paris, un avion deosebit, de construcție proprie, care utilizează pentru prima oară în lume principiul reacției. O personalitate aparte a istoriei aviației române o reprezintă **Aurel Vlaicu**, românul care, începând cu anul 1910, a proiectat și construit avioane pe pământul României. Toți acești înaintași l-au făcut pe **Dumitru Dorin Prunariu** să-și aleagă profesiunea de bază: ingineria de aviație. Cu primul și până la ora actuală singurul cosmonaut român noi, românii din Ungaria am putut face cunoștință la o întâlnire din luna aprilie, de la Giula.

În anul 1961, primul zbor al omului la bordul unui vehicul cosmic a durat doar 108 minute. Acum pare foarte puțin, dar acela a rămas un moment istoric, de referință, în viața planetei noastre. După mai mulți ani, omul a ajuns să trăiască și să muncească în cosmos un an întreg, neîntrerupt, a ajuns să pună piciorul pe cel mai apropiat corp ceresc de pe planeta noastră, pe Lună. Acum se gîndește mai departe: la o călătorie dus-întors spre planeta Marte, previzibilă pentru un viitor nu foarte îndepărtat.

Zborul cosmic la care românul Dumitru Dorin Prunariu a participat a durat 8 zile fără 4 ore și s-a desfășurat în perioada 14-22 mai 1981 la bordul navei cosmice rusești Soyuz-40 și al laboratorului științific orbital Saliut-6. Despre acest eveniment a relatat și în săptămînalul românilor din Ungaria, Foia noastră (24 mai 1981).

La întâlnirea de la Giula din luna aprilie, cosmonautul român ne-a descris în următorul fel zborul cosmic de acum 19 ani.

În nici 10 minute poți ajunge în cosmos

„Echipajul din care am făcut parte a fost lansat seara, în data de 14 mai 1981. Pregătirile încep însă cu o jumătate de zi înainte: igiena personală, deplasarea la baza de lansare, un dîneu ușor, clisma, îmbrăcarea și testarea costumului de scafandru cosmic, ultimele discuții cu oficialii, deplasarea spre rachetă, raportul înainte de îmbarcare, scara rachetei, liftul care te urcă aproape 50 de metri, intrarea prin modulul orbital în capsula de comandă, închiderea definitivă a trapelor, instalarea în poziția culcat pe spate în suportii individuali numiți fotolii, apoi două ore de așteptare a startului propriu-zis. Se activează aparate și echipamente, se urmăresc parametri, se comunică permanent cu solul, totul mergînd spre secunda zero a numărătoarei inverse. Motoarele rachetei se aprind, urmînd a consuma în 9 minute cele 270 de tone de kerosen și oxigen lichid și împing nava cosmică, la început încet, apoi tot mai repede spre cer. Zona cosmodromului este luminată ca ziua de flăcările puternice ale motoarelor, iar solul trepidează ca la cutremur. În cabina de comandă, cosmonauții suportă vibrațiile și zgomotul surd produs de sistemul de propulsie, dar sînt puternic apăsați de suprasarcina care crește tot mai mult, fiind întreruptă

Românul care a văzut

Pămîntul din cosmos

— Întîlnire cu Dumitru Dorin Prunariu —

și apoi reluată la fiecare desprindere a treptelor rachetei purtătoare. La un moment dat se intră într-o liniște absolută și apare brusc imponderabilitatea. Nava cosmică s-a desprins de rachetă și se află pe orbita cosmică rotindu-se în jurul Pămîntului cu peste 28.000 km/oră.

Mi s-a povestit mult despre imponderabilitate. Acesta este un fenomen tare complicat, cu efecte uneori ciudate, care pot influența psihicul, cu transformări esențiale în organism, în circulația sîngelui. Zborul nu este deloc simplu nici pentru un cosmonaut: te rupi brusc de Pămînt — mediul în care te-ai născut și ai trăit — și în numai 530 de secunde te afli într-o altă lume, supusă altor legi, o lume fără gravitație.

La bordul navei cosmice și în laboratorul orbital, cosmonauții au permanent de lucru, dar ei respectă ciclul activității de 24 de ore de pe Pămînt, chiar dacă pe orbită Soarele răsare și apune în acest interval de timp de 16 ori. Dumitru Dorin Prunariu și colegul său, **Leonid Popov**, au lucrat în laboratorul spațial împreună cu **Vladimir Kovalionok** și **Viktor Savinih**. În cele 7 zile cît au lucrat împreună, au efectuat peste 20 de experimente științifice din domenii de activitate ca astrofizica, studiul radiațiilor, tehnologii cosmice, medicină și biologie, psihologie.

Cum arată Pămîntul din cosmos?

„Cea mai fascinantă imagine pe care ți-o oferă cosmosul este cea a planetei natale văzute din exteriorul ei. Rostogolindu-se ca un bolovan uriaș și rotund prin cosmosul negru, se arată divers colorată și cu fenomenele de la suprafața ei în permanentă dinamică.”

În volumul cu titlul „Mai aproape de Dumnezeu”, apărut în 1999, cosmonautul consemnează:

„De la înălțimi cosmice, mai arunc o privire asupra planetei noastre. Ce frumoasă e! Albastrul ei din această clipă seamănă cu cel de pe steagurile care simbolizează pacea. (Nu degeaba steagul Organizației

Națiunilor Unite e tot albastru.) Și dacă-iașa de mică planeta, de ce se tot bat unii s-o mai și împartă? Oare cît o mai pot împărți?”

„În data de 22 mai 1981, am adunat în nava noastră tot materialul științific înregistrat, ne-am decuplat de laboratorul orbital și am reintrat în atmosfera terestră. Procesul de aterizare a cuprins în sine și o surpriză. Deschiderea parașutei a întîrziat suficient de mult ca să ne treacă sudorii reci, iar pe cei din centrul de urmărire a zborului să-și lase cîteva secunde fără replică. La ora 18.00 eram pe pămînt, în stepa Kazahstanului, iar seara tîrziu, încă incomplet readaptați la condițiile terestre eram aduși la baza de unde plecasem de la Baikonur. (Pînă atunci mai bine de 28 de ani am trăit în condițiile gravitației terestre, iar după numai o săptămînă de absență a ei, o simt ca pe ceva nefiresc. Toate organele interne, inimă, ficat, stomac, cîntăresc parcă mult mai mult decît mi se părea că ar

fi normal. Trag în jos de parcă vor să se rupă.) După două săptămîni eram acasă în România. Oficialitățile, deși ne-au decorat cu cele mai înalte ordine ale statului, nu mi-au rezervat prea multe onoruri. Ceaușescu, și mai ales soția lui, nu doreau ca populația să mai sărbătorească și alți eroi în afară de ei doi. De exemplu, televiziunea primise indicația să nu transmită figura mea pe post, radioul și presa realizau în volum foarte limitat interviuri cu mine. Populația însă și-a exprimat întotdeauna față de mine sentimentele cele mai apropiate și mai calde.”

Dumitru Dorin Prunariu este primul cosmonaut român și al 103-lea din lume.

Extrase din prelegerea lui **Dumitru Dorin Prunariu** susținută la Giula, la 15 aprilie 2000

Curriculum Vitae

Dumitru Dorin Prunariu s-a născut la 27 septembrie 1952, la Brașov. În 1976 și-a terminat studiile la Facultatea de Aeronave, Institutul Politehnic din București. Pînă în 1981, timp de trei ani, a făcut un curs de cosmonauți în Orașul Stelar din Rusia. Este doctor inginer în specialitatea „Dinamica zborului aerospațial”. Acum este președintele Agenției Spațiale Române și este reprezentant permanent al Asociației Exploratorilor Spațiului Cosmic la sesiunile Comitetului ONU pentru Explorarea în Scopuri Pașnice a Spațiului Extra-atmosferic.

Dicționar „de aviație”

Aeronavă: Vehicul aerian, care se menține în aer prin plutire.

Cosmodrom: teren special amenajat pentru aterizarea și decolarea navelor cosmice

Imponderabilitate: caracterul sau starea unui corp a cărui greutate se reduce datorită ieșirii sale din cîmpul gravitației terestre sau se anulează datorită intervenției unei forțe de sens contrar.

În numărul din săptămîna viitoare, cu ajutorul lui **Dumitru Dorin Prunariu** vom descoperi cîteva lucruri interesante, ciudate din timpul zborului cosmic.



Leonid Popov și Dumitru Dorin Prunariu înainte de decolare